

ZVONA

Bakarska

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

BROJ 1/508

CIJENA 7 KN

SIJEČANJ-VELJAČA 2018. - RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LVI.

4.-11. veljače 2018.

Tjedan ZA obitelj Riječke nadbiskupije

5. godišnjica hospicija „Marija Krucifiksa Kozulić“

Hospicij je pokrenuo lavinu solidarnosti

Korizmena poruka riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića

S Isusom u duhovnu osamu

Sadržaj:

Korizmena poruka riječkog
nadbiskupa Ivana Devčića
S Isusom u duhovnu osamu 2-3

5. godišnjica hospicija
„Marija Krucifiksa Kozulić“
**Hospicij je pokrenuo lavinu
solidarnosti** 4-5

Iz poruke za Dan života
Sačuvajte radost roditeljstva 6

**Tjedan ZA obitelj
Riječke nadbiskupije** 7

Iz Poruke pape Franje za
51. svjetski dan mira
**Migranti i izbjeglice -
muškarci i žene u potrazi
za mirom** 8-9

**Svečano zaključen program
Molitvene osmine za jedinstvo
kršćana** 9

Caritas 10-11

Iz povijesne riznice
**Giuseppe Maria Bottari
crkveni reformator** 12-13

**20. obljetnica smrti
mons. Uhača** 14-15

Medicinski kutak
Bolesti jetre 16

Crkvena glazba
Psalmist i pjevanje psalama 17

Događanja 18

Govorim hrvatski
**Faust Vrančić -
prvi hrvatski leksikograf** 19

Gospićko-senjska biskupija 20-21

Riječka nadbiskupija 22-26

Naši pokojni
Vič. Alojzije Kukec 27

**6.000 svijeća
Betlehenskog svjetla** 28

Korizmena poruka
riječkog nadbiskupa
mons. dr. Ivana Devčića

S Isusom u duhovnu osamu

Isus na početku svog javnog djelovanja
proživljava dvojako iskustvo: s jedne strane
iskustvo Božje blizine i ljubavi, a s druge iskustvo
đavolskoga napastovanja.

Evangelist Matej spominje dva događaja koji neposredno prate Isusovo krštenje na rijeci Jordanu. Prvo, odmah nakon što je izišao iz vode, Isus vidi Duha Božjega kako se kao golub spušta na njega, a istovremeno čuje glas: „Ovo je Sin moj, Ljubljeni moj, koga sam odabrao!“ (Mt 3, 16-17). Odmah nakon toga „Duh odvede Isusa u pustinju da ga napastuje đavao“ (Mt 4, 1). Na taj način Isus na početku svog javnog djelovanja proživljava dvojako iskustvo: s jedne strane iskustvo Božje blizine i ljubavi, a s druge iskustvo đavolskoga napastovanja. Đavao ga pokušava trostrukom kušnjom zavesti i odvratiti od zadaće koju mu je Otac nebeski namijenio.

Prva kušnja bila je kušnja kruha. Poznato je kako su Izraelci u pustinji bili podlegli toj kušnji. Budući da je i Isus nakon četrdesetodnevno posta bio ogladnio, napasnik pokušava za sebe iskoristiti to njegovo stanje pa ga poziva da pretvori kamenje u kruh i tako se nahrani. Ali Isus to odbija riječima: „Pisano je: Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta“ (Mt 4, 4).

ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; **Uređuje:** Helena Anušić;
Tehnička priprema: Danijel Delonga; **Grafička priprema:** Alen Čar - Slim; **Tisak:** TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo;
Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; **tel:** 385 51 581 200; **Uredništvo:** tel: 385 51 651 006, fax: 581 221;
e-mail: mjesečnik-zvona@ri.t-com.hr; **Žiro račun:** Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA,
HR 4124020061100122753; **Broj računa za uplate iz inozemstva:** ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK IBAN:
HR 4124020061100122753; **Cijena:** 7 kn; **Godišnja pretplata:** 100 kn; **Naslovnica:** 5 godina hospicija

Dopustimo, braćo i sestre, da nas ovom korizmom vodi Božja riječ, kako bi naš korizmeni hod bio siguran i plodan obraćenjem. Neka spali u nama sve ono što je trulo, a očisti i prekali ono što je vrijedno i perspektivno u Božjim očima.

Kad ga nije uspio kušnjom kruha odvratiti od poslanja koje mu je Otac namijenio, đavao Isusa potiče neka se baci s vrha Hrama, podsjećajući ga na ono što piše u Sv. pismu: „Anđelima će svojim zapovjediti za tebe i na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen“ (Mt 4, 5-6). Ali Isus i tu kušnju odlučno odbija pozivajući se na Pismo u kome također piše: „Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!“ (Mt 4, 7). Time Isus ne niječe činjenicu da Bog u svojoj providnosti često pomaže čineći čak i čuda, ali čuda nisu nikad u službi komotnosti, a još manje lude smjelosti.

Konačno, đavao čini i treći pokušaj da Isusa zavede i odvrti od poslanja koje je primio od Oca. Vodi Isusa na visoku goru odakle se vide sva kraljevstva svijeta s njihovom slavom te Isusu obećava: „Sve ću ti to dati ako mi se ničice pokloniš.“ To je iskušenje političko-ga mesijanizma. Ali Isus se ne da ni ovaj put zvesti nego odbija đavla riječima: „Odlazi, Sotono! Ta pisano je: Gospodinu, Bogu svome se klanjaj i njemu jedinome služi“ (Mt 4, 10). Sv. pisac bilježi kako je nakon tog trećeg pokušaja đavao pustio Isusa, a anđeli su pristupili i služili mu.

Kako vidimo, na svaku ponudu napasnika Isus odgovara: „Pisano je!“ Ovaj Isusov odgovor sadrži dragocjenu pouku o neopozivosti Božje riječi. Naime, Božja se riječ može prihvatiti ili odbiti, ali ne može biti predmetom rasprave.

Na taj način Isus „kušnju kruha“ prevladava prihvaćanjem Božjeg nauma koji je veći od svih ekonomskih i socijalnih sustava. Ne podliježući „kušnji Hrama“, Isus kaže „ne“ lažnoj religiji koja se služi Bogom umjesto da služi Bogu. „Kušnju brda“ rješava odbacujući represivnu vlast i prihvaćajući Božje gospodstvo.

Pritom Isus oružjem Božje riječi odgovara na trostruki izazov Sotone. Ne upotrebljava nijednu svoju riječ nego samo ‘napisanu’ riječ u Bibliji. Također kršćanin, koji kroči kroz danteovsku šumu života, napućenu sofisticiranim ili običnim izazovima blagostanja, uspjeha i moći, mora imati za vodiča riječ Božju, o kojoj Gospodin, putem proroka Jeremije, kaže: „Nije li riječ moja poput vatre – riječ je Gospodnja – i nije li slična malju što razbija pećinu?“ (Jer 23, 29).

Dopustimo, braćo i sestre, da nas ovom korizmom vodi Božja riječ, kako bi naš korizmeni hod bio siguran i plodan obraćenjem. Neka spali u nama sve ono što je trulo, a očisti i prekali ono što je vrijedno i perspektivno u Božjim očima.

Nadbiskup Ivan

5. godišnjica hospicija
„Marija Krucifiksa Kozulić“

Hospicij je pokrenuo lavinu solidarnosti

Od samog otvorenja prije pet godina hospicij je pokrenuo lavinu solidarnosti i suradnje te postao primjerom da se može puno učiniti ako se njeguje duh zajedništva, rekao je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić

Ravnateljica hospicija s. Daniela Orbanic zahvalila je svim djelatnicima i suradnicima, volonterima, dobrotvorima i svima koji su bili podrška i pomoć hospiciju.

Više od 1.200 najteže oboljelih boravilo je u najtežim danima i mjesecima svoga života, na odlasku s ovoga svijeta, u riječkom hospiciju „Marija Krucifiksa Kozulić“. Od samog otvorenja prije pet godina hospicij je pokrenuo lavinu solidarnosti i suradnje te postao primjerom da se može puno učiniti ako se njeguje duh zajedništva, rekao je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić u petak 26. siječnja u dvorani Euroherza u Rijeci na programu obilježavanja 5. godišnjice rada prvog hospicija u RH.

S posebnim pijetetom nadbiskup se prisjetio liječnice prof. dr. Marije Petković, onkologinje koja je radila u riječkom KBC-u i u hospiciju, ali i koja je u hospiciju i preminula. Svoje srce i dušu dala je za ovu karitativnu ustanovu iz koje se preselila u dom Gospodnji, rekao je mons. dr. Devčić, inicijator riječkoga hospicija, smještenog u zgradi Riječke nadbiskupije na Belvederu. Zahvalio je svim dobročiniteljima i poduzimateljima rada hospicija, djelatnicima koji se svakodnevno suočavaju s najtežim životnim situacijama, ali i zahvaljujući kojima se u hospiciju osjeti mir i toplina. Na kraju je izrazio nadu da će 5. obljetnica ove riječke karitativne ustanove biti poticaj za razvoj palijativne skrbi u Hrvatskoj.

Ravnateljica hospicija s. Daniela Orbanic zahvalila je svima koji su bili podrška i pomoć hospiciju. Prigodnu riječ uputio je ravnatelj riječkog KBC-a prof. dr. Davor Štimac. Istaknuo je

kako KBC intenzivno surađuje s hospicijem, te da je hospicij gotovo integralni dio KBC-a. Koliko hospicij treba bolnici toliko bolnica treba hospicij. Naši liječnici svaki dan obilaze bolesnike u hospiciju – liječenje se nastavlja, ali na drugačiji način, rekao je Štimac.

Skup je okupio predstavnike Riječke nadbiskupije, riječkog zdravstva, vjerskih zajednica, Grada Rijeke i PGŽ-a, djelatnike i suradnike hospicija, članove obitelji mnogih preminulih, predstavnike hospicija iz Mostara i Ljubljane i mnoge druge. Tom prigodom predstavljena je knjiga „Odlasci“, urednice Jasne Buketa, profesorice hrvatskog jezika i književnosti. Riječ je o vrijednom i sadržajnom djelu o ljudima u hospiciju i njegovu radu. Djelo je posvećeno pokojnoj liječnici Petković, koja je prema autoričinim riječima bila »hospicijski anđeo«. Uz autoricu, o knjizi je govorio isusovac dr. Niko Bilić, recenzent, a dr. Marin Golčić, specijalizant internističke onkologije u KBC-u Rijeka izložio je o znanstvenom projektu o riječkom hospiciju koji je 2016. godine započeo s prof. Marijom Petković.

Riječ zahvale i čestitku za predani rad hospiciju uputile su u ime Grada Rijeke pročelnica dr. Karla Mušković, a u ime PGŽ-a dožupanica Marina Medarić, potvrđujući hospiciju daljnju pomoć Grada i Županije. Naglasile su: »Sreća je da vas imamo« i »Hospicij je velika vrijednost – imamo respektabilnu ustanovu«.

Helena Anušić

JEDINSTVENA USTANOVA PALIJATIVNE SKRBI

HOSPICIJ U RIJECI jedinstvena je ustanova palijativne skrbi u Hrvatskoj. Jedini je samostalni hospicij u sustavu javnog zdravstva i jedini kojega je osnovao Caritas, dakle djeluje kao ustanova Katoličke crkve, konkretno Riječke nadbiskupije.

Prvi pacijent primljen je u hospicij 4. veljače 2013., a u ovih je pet godina u njemu boravilo više od 1200 teško bolesnih osoba. Boravak u hospiciju za korisnika je besplatan. Troškove hrane, smještaja te materijalne troškove snosi Riječka nadbiskupija, a troškove medicinske skrbi, lijekova i sanitetskog materijala sufinancira Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Od samih početaka tu je i suradnja s Primorsko-goranskom županijom, Gradom Rijekom i drugim jedinicama lokalne uprave, te brojnim dobrotvorima i donatorima.

Hospicij je uređen kao stacionar za palijativnu skrb kapaciteta 14 kreveta sa svim pratećim sadržajima, prostorima za pokretne timove palijativne skrbi, prostorom za obitelji štićenika te za edukativnu djelatnost i volontere.

PRIPREME ZA NJEGOVO OSNIVANJE bile su duge i zahtjevne jer ovo je bila prva ustanova ove vrste u Hrvatskoj. Riječka nadbiskupija, Primorsko-goranska

županija i Grad Rijeka 1. srpnja 2011. godine sklopili su Sporazum o suradnji prema kojemu je Riječka nadbiskupija dala na raspolaganje te uredila prostor na adresi Tizianova 15, zgradu koju je prije preseljenja koristila Teologija u Rijeci, uloživši oko 8,5 milijuna kuna. PGŽ i Grad Rijeka pomogli su kod nabavka opreme svatko s 1 milijun kuna.

U prvim mjesecima rad hospicija financirala je samo Riječka nadbiskupija, a financijska potpora Ministarstva zdravlja i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo stigla je nekoliko mjeseci nakon otvorenja.

Nakon prve faze uhodavanja svih ustanova koje su povezane s hospicijem te edukacije medicinskog osoblja, 2016. godine sklopljen je govor s Kliničkim bolničkim centrom Rijeka koji sada osigurava redovitu prisutnost liječnika.

PO BROJU INSTITUCIJA, USTANOVA, ali i pojedinačnih dobrotvora i volontera koji sudjeluju u djelovanju hospicija vidljivo je da je riječki hospicij zaista pokrenuo lavinu solidarnosti. Pored toga djelovanje hospicija doprinjelo je jačanju svijesti o nužnosti kvalitetne i stručne palijativne skrbi te pokazalo kako takva skrb pomaže i osobi koja je bolesna, ali i cijeloj obitelji.

Odlasci 5 godina riječkog hospicija

Na proslavi 5. obljetnice hospicija predstavljena je knjiga „Odlasci“, urednice Jasne Buketa, o ljudima u hospiciju i njegovu radu u proteklih 5 godina.

»Rijetki se gase tiho. Teži put umiranja puno je češći i upravo zato je hospicij hramsko mjesto jer totalna bol traži totalnu skrb. Knjiga uči da je smrt dio života«, poručila je urednica.

Ova publikacija obilježava 5 godina hospicijskog rada u Rijeci (2013. - 2018.) i svrha joj je komunikacija s javnošću te težnja da rad ustanove Marija Krucifiksa Kozulić, bude zabilježen, vrednovan i prepoznat. Knjiga obuhvaća 8 dijelova u rafiniranoj tapiseriji, sadržajno raznolikoj i tematski posloženoj: od prvih pet godina, ustroja, preko dijelova koji prate suradnike, djelatnike, volontere; do stručnih i drugih pristupa i specifičnih posljednjih dana palijativnih bolesnika i njihovih proživljavanja.

Zato posebice izdvajam dio Uoči odlaska - istinite priče o ljudima koji su bili u krajnjoj bolesničkoj fazi i koji više nisu s nama. Naučila sam iz njihovih ispovijesti, iz razgovora s članovima obitelji, iz intervjua s djelatnicima da - nitko, gotovo nitko, nije spreman za finalni odlazak. Svi mi u dubini svoga bića volimo život i želimo živjeti. Zato i sama pomisao na smrt u nama izaziva strah, a činjenica da moramo umrijeti najveća nam je životna zagonetka.

Unazad tri godine, koliko pratim hospicijski život, vidjeh da se rijetki gase tiho, da je teži put umiranja daleko češći. I upravo je zato belveder-

ski hospicij - hramsko mjesto, jer totalna bol traži totalnu (timsku) skrb.

Izdvajam i Knjige sjećanja te Abecedarnik; pregledna svjedočanstva o ljudskoj prolaznosti, ali i vjerovanju mnogih u novi početak. Brojne obitelji (i poneki umirući), smrt nazivaju mostom preko kojeg moramo prijeći u novi život izvan prostora i vremena. Takovih misli i izreka ima na stotine u hospicijskim memoarima, pa mi padaju na dušu blago i milo jer nekako ulijevaju nadu da je kraj možda ipak početak.

Posljednji dijelovi tiskovine Hommage su našoj doktorici Mariji Petković, njezinom odlasku u Vječna mjesta melankolične tišine. Za zemaljskog života nismo uvijek pažljivi. I ne svijetlimo uvijek jedni drugima. Tek drenovska, mirogojska, kozalska ili neka druga ilovača promijeni naš odnos prema otišlom.

Ipak, moram primijetiti da hospicijska međuljudska interakcija djeluje sunčano kroz sve faze; i dok traje skrb i nakon smrti, i u vremenu žalovanja. Pijetet, dostojanstvo, empatija - dijalektika drugosti; jednostavno vidjeti sebe kao drugoga.

Jasna Buketa, prof.

Iz poruke predsjednika Vijeća HBK za život i obitelj biskupa Mate Uzinića za Dan života

Sačuvajte radost roditeljstva

U pripravi za Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji, koji će se pod geslom „Obitelj – izvor života i radosti” održati u Splitu i Solinu 15. i 16. rujna 2018., biskup Mate Uzinić svoju je poruku usmjerio osobito prema ženama i majkama.

Ključno je da roditelji, usprkos teškoćama, sačuvaju radost u roditeljstvu i odgoju, a djeci svakodnevno izražavaju ljubav i nježnost.

Čini se da je u postmodernome vremenu za odgovorno ispunjavanje majčinskoga poslanja u obitelji, Crkvi i društvu potrebno sve više snage i hrabrosti kako bi se moglo živjeti i svjedočiti uzvišenost i ljepotu majčinstva. Majčinstvo se ne doživljava kao neko junačko djelo, niti se na majke gleda kao na junakinje. Posvećivanje godina života djeci zahtijeva suosjećanje, osjetljivost i preobilnu ljubav. Zajedno sa suprugom, a ponekad, nažalost, i posve sama, žena/majka podiže novu osobu, pripremajući je da bude dio društva. Čineći to s ljubavlju i predanjem te pouzdanjem u Božju providnost majke na taj način svijet čine boljim mjestom.

Uzvišenost i ljepota majčinstva nipošto nisu prevladane ili zaostale jer su duboko usađene u samu srž svake žene. Majka svojim svagdašnjim žrtvama nadilazi samu sebe, u služenju drugima otvara se spremnosti na junaštvo i dan za danom sve potpunije otkriva duboki smisao života sadržan u Isusovim riječima: “Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom” (Lk 9,23).

Zahvalu valja izreći i svim onim ženama koje, ne mogavši ostvariti biološko majčinstvo, svoje majčinsko poslanje ispunjavaju na druge načine, primjerice udmljavanjem ili posvojenjem djece, humanitarnim i volonterskim radom te duhovnim majčinstvom.

Među izazovima s kojima su roditelji u posljednje vrijeme suočeni sve je naglašenija ideološka i kulturna kolonizacija, o čemu je višekratno govorio i papa Franjo. On ukazuje na tri pokazatelja kulturološke i ideološke kolonizacije svojstvene svim povijesnim razdobljima: dokidanje slobode, brisanje sjećanja i indoktriniranje mladih. Ta snaga žene i majke u odupiranju kulturološkoj kolonizaciji ponajprije se očituje u odgojnoj ulozi majke. Kulturološka kolonizacija koristi sve raspoložive medijske kanale i preko različitih ekrana “nepozvana” i prodorno ulazi u obiteljske domove, u umove i duše djece.

Zadaća i uloga roditelja, a osobito majki koje u prosjeku više vremena provode s djecom, je budno bdjeti nad tiskanim i multimedijalnim sadržajima koji su dostupni djeci, ali i nad školskim i drugim programima koji se nude ili nameću u odgojno-obrazovnom sustavu. Roditeljska dužnost je i birati odgojne programe u skladu sa svojim ćudorednim i vjerskim uvjerenjima, ali i ustavnim pravima, budući da su upravo roditelji “prvi i poglaviti odgojitelji svoje djece” (usp. Povelja o pravima obitelji Svete Stolice, čl. 5).

Crkva majkama današnjice nudi mnoge uzore žena/majki. U kontekstu današnjega spomendana valja spomenuti službenicu Božju Margaretu Bosco, majku sv. Ivana Bosca, koja je mlada ostala udovica. Ona je cijelu sebe najprije dala da u krepostima odgoji trojicu vlastitih sinova, usađujući im u srce nauk Katoličke Crkve, a zatim je to nastavila činiti pomažući sinu Ivanu u ostvarivanju salezijanskog apostolata među siromašnim dječacima koji su njenu ljubav prepoznali prozvanši je “Mama Margarita”.

Hvalevrijedan primjer za nasljedovanje ostavila je i sv. Marija-Zelija Guerin, majka sv. Male Terezije, kojoj je najvažnija briga bio upravo primjereni odgoj i spas duša sve njezine djece. Ona i njen suprug Ljudevit proglašeni su svetima 2015. godine ne zato što su bili roditelji jedne svetice, nego jer su u svojoj svagdašnjici nastojali živjeti svetim životom. Njima bismo zasigurno mogli pridružiti i mnoge druge majke i očeve, uključujući i one koje mi poznajemo.

Stoga, u prigodi Dana života 2018. godine, upućujemo svoje molitve Trojedinom Bogu da, po zagovoru Blažene Djevice Marije, Majke Gospodina našega Isusa Krista i majke Crkve, sv. Zelije i drugih svetih majki, i današnje majke uzmognu u svojoj svagdašnjici živjeti sveto i životom svjedočiti uzvišenost, ljepotu i snagu majčinstva.

U Zagrebu 31. siječnja 2018.,
na spomendan sv. Ivana Bosca, odgojitelja mladeži

TJEDAN ZA OBITELJ RIJEČKE NADBISKUPIJE

Prve nedjelje u veljači Crkva slavi Dan života, a druge nedjelje Dan braka, stoga je taj tjedan u Riječkoj nadbiskupiji nazvan Tjedan ZA obitelj. Želja je na taj način povezati dva značkovita i važna spomendana. Ured za obitelj stoga već četvrtu godinu organizira događaje u Tjednu ZA obitelj.

Tako se od nedjelje 4. veljače do nedjelje 11. veljače u svim župama nadbiskupije molilo za dar života i njegovu zaštitu i poštivanje te za blagoslov braka i supružnika. U subota 10. ve-

ljače u župi sv. Ane na Gornjoj Vežici u Rijeci misu i molitvu za obitelj kao i blagoslov djece, trudnica i bračnih parova predvodio je nadbiskup Ivan Devčić.

Ured za obitelj 5. i 6. veljače u dvorani Nadbiskupskog doma organizirao je susret za svećenike, a zatim i za sve civilne ustanove koje se bave odgojem, brakom i obitelji. Predavač je na oba susreta bio dr. sc. Pero Aračić s temom: Trauma rastave i razvoda braka i obitelji (uzroci i posljedice, kako dalje?)

Izjave pape Franje o braku i obitelji

„Zajedništvo muškarca i žene u braku je jedinstveno, prirodno, temeljno i prekrasno dobro za osobe, zajednice i cijela društva.“

(Govor na konferenciji Humanum, Rim, 17. studenog 2014.)

1. „Obitelj je temelj suživota i lijek protiv društvene fragmentacije. Djeca imaju pravo odrastati u obitelji s ocem i majkom koji su sposobni stvoriti povoljno okruženje za razvoj djeteta i njegovo emocionalno sazrijevanje.“ (Govor na konferenciji Humanum, Rim, 17. studenog 2014.)

2. „Obitelj je antropološka činjenica - društveno i kulturno srodna činjenica. Ne možemo je okarakterizirati na temelju ideoloških pojmova i koncepata koji su bili važni samo u određenom povijesnom vremenu. Obitelj je obitelj. Ne možemo je odrediti ideološkim pojmovima.“ (Govor na konferenciji Humanum, Rim, 17. studenog 2014.)

3. „Rekao bih da je obitelj važna ne samo za evangelizaciju novog svijeta već da je obitelj važna, potrebna za opstanak čovječanstva. Bez obitelji, kulturni opstanak ljudske rase bio bi u opasnosti. Obitelj, htjeli mi to ili ne, je temelj.“ (Radijski intervju, Rio de Janeiro, Brazil, 27. srpnja 2013.)

4. „Obiteljima također prijete rastući naponi nekih za redefinicijom same institucije braka, relativizam, kultura prolaznosti, nedostatak otvorenosti za život.“ (Obraćanje obiteljima, Manila, Filipini, 16. siječnja 2015.)

5. „Razmišljam o papi Pavlu VI. U vrijeme kada se naglašavao problem rasta stanovništva, imao je hrabrosti braniti otvorenost životu u obiteljima. [...] On je također imao širu viziju: gledao je na narode zemlje i vidio je ovu prijetnju u kojoj su obitelji uništene zbog nedostatka djece. Pavao VI. je bio hrabar; bio je dobar pastir – upozorio je svoje stado na vukove koji dolaze. Sa svoga mjesta u raj, neka blagoslovi ovu večer!“ (Obraćanje obiteljima, Manila, Filipini, 16. siječnja 2015.)

6. „Trebamo se boriti protiv kolonizacije novih ideologija. Postoje oblici ideološke kolonizacije koje žele uništiti obitelj. [...] Nemojmo izgubiti slobodu misije koju nam je Bog dao, poslanje obitelji. Baš kao što je naš narod, u određenom trenutku svoje povijesti, bio dovoljno zreo reći ‘ne’ svim oblicima političke kolonizacije, tako i mi u našim obiteljima moramo biti jako mudri, vrlo mudri, veoma jaki, kako bi mogli reći ‘ne’ na sve pokušaje ideološke kolonizacije naših obitelji.“ (Obraćanje obiteljima, Manila, Filipini, 16. siječnja 2015.)

7. „U današnjem svijetu postoje oni koji kažu da je brak ‘izvan mode’. Je li doista tako? U kulturi relativizma i prolaznosti, mnogi govore o važnosti ‘uživanja’ u trenutku. Kažu da nije vrijedno obvezati se na cijeli život, odlučiti konačno, ‘zauvijek’, jer ne znamo što sutra donosi. Molim vas da umjesto toga budete revolucionarni, da plivate protiv struje. Da, tražim od vas da se pobunite protiv kulture koja sve vidi kao privremeno i koja u konačnici vjeruje da ste nesposobni za odgovornost, da ste nesposobni za pravu ljubav. Vjerujem u vas i molim za vas.“ (Obraćanje volonterima Svjetskog dana mladih, Rio de Janeiro, Brazil, 28. srpnja 2013.)

8. „Pitam se je li rodna ideologija izraz frustracije i odustajanja čiji je cilj izbrisati spolnu razliku jer više ne zna kako se nositi s njom. Da, riskiramo učiniti korak nazad. Uklanjanje razlike je zapravo problem, ne rješenje. [...] S ovim ljudskim temeljima, potpomognuti milošću Božjom, možemo planirati bračnu i obiteljsku zajednicu za cijeli život. Bračna i obiteljska veza je ozbiljna za svakoga, ne samo vjernike.“ (Opća audijencija, 15. travnja 2015.)

Preuzeto sa www.churchpop.com

Iz Poruke
pape Franje
za 51. svjetski
dan mira, 1.
siječnja 2018.

Migranti i izbjeglice – muškarci i žene u potrazi

ŽELJA ZA MIROM

Mir svim ljudima i svim narodima na zemlji! Mir, koji su anđeli navijestili pastirima u božićnoj noći je duboka težnja svakog pojedinca i svih naroda, a osobito onih koji najviše trpe zbog njegove odsutnosti. Od ovih potonjih, koje stalno nosim u svojim mislima i molitvama, ponovno bih spomenuo više od 250 milijuna migranata diljem svijeta, od čega 22,5 milijuna čine izbjeglice. Papa Benedikt XVI., moj dragi predšasnik, govorio je o njima kao "muškarcima i ženama, djeci, mladima i starijim osobama koji traže mjesto na kojem će se skrasiti i živjeti u miru". Da bi pronašli taj mir, mnogi su od njih spremni izložiti opasnosti vlastiti život na putovanju koje je često dugotrajno i opasno, podnositi teškoće i patnje i suočavati se s ogradama i zidovima izgrađenim kako bi ih se držalo daleko od njihova cilja.

Milosrdna duha zagrlimo sve one koji bježe od rata i gladi ili su zbog diskriminacije, progonstva, siromaštva i srozavanja okoliša prisiljeni napustiti svoja ognjišta.

Svjesni smo da nije dovoljno otvoriti svoja srca za druge koji pate. Mnogo će se toga još trebati učiniti prije nego što naša braća i sestre uzmognu ponovno mirno živjeti u sigurnom domu. Prihvaćanje drugih traži konkretno zalaganje, mrežu pomoći i dobročinstva, budnu i suosjećajnu pažnju, odgovorno upravljanje novim i složenim situacijama koje se katkad pridodaju brojnim drugim već postojećim problemima, kao i resursima koji su uvijek ograničeni. Provođenjem u djelo kreposti razboritosti, čelnici vladâ trebali bi poduzeti praktične korake kako bi ih primili, promicali, zaštitili i integrirali, "i koliko to dopušta nepatvoreno dobro njihove zajednice, išli na ruku onima koji bi se možda htjeli uključiti u novu zajednicu". Oni imaju jasnu odgovornost prema vlastitim zajednicama, legitimna prava i skladan razvoj kojih moraju osigurati, da ne bi postali poput ludog graditelja koji je pogrešno izračunao i nije uspio dovršiti kulu koju je počeo graditi.

ZAŠTO TAKO MNOGO IZBJEGLICA I MIGRANATA?

Uoči Velikog jubileja kojim se obilježavalo dvije tisuće godina od anđeoskog proglašenja mira u Betlehemu, sveti Ivan Pavao II. ubrojio je sve veći broj izbjeglica među posljedice "beskrajnog i užasnog slijeda ratova, sukobâ, genocidâ i etničkih čišćenja" koji su obilježili dvadeseto stoljeće. U ovom novom stoljeću nije se dogodio pravi preokret: oružani sukobi i drugi oblici organiziranog nasilja i dalje uzrokuju seljenje ljudi unutar nacionalnih granica i šire.

No, ljudi migriraju također iz drugih razloga, u prvom redu zato što "svim srcem žude za boljim životom i nerijetko pokušavaju ostaviti iza sebe "očaj" jedne bezizgledne budućnosti". Kreću na put jer se žele pridružiti svojim obiteljima ili zato što traže priliku za zaposlenje ili obrazovanje: oni koji ne mogu uživati ta prava ne žive u miru. K tome, kao što sam primijetio u enciklici *Laudato si'*, došlo je do "tragičnog porasta broja migranata koji pokušavaju pobjeći od sve veće bijede uzrokovane uništavanjem okoliša".

Većina ljudi koji žele migrirati prolazi redovne procedure. Neki se, međutim, odlučuju na druge putove, prije svega iz očaja, kada njihove zemlje ne nude nikakvu sigurnost ni priliku, a svi pravni putovi su nedostupni, onemogućeni ili prespori.

U mnogim odredišnim zemljama uzela je velikog maha retorika u kojoj se ističu opasnosti po nacionalnu sigurnost ili visoki troškovi primanja novih pridošlica, iskazujući time prijezir prema ljudskom dostojanstvu koje se mora priznati svima kao Božjim sinovima i kćerima. Svi koji, možda i zbog političkih razloga, namjesto da grade mir raspiruju strah od migranata, siju nasilje, rasnu diskriminaciju i ksenofobiju, što izaziva veliku zabrinutost kod svih onih kojima je na srcu sigurnost svakog čovjeka.

Svi pokazatelji kojima raspolaže međunarodna zajednica ukazuju na to da će globalne migracije nastaviti označavati našu budućnost. Neki to smatraju prijetnjom. Ja vas, naprotiv, pozivam da na to gledate s povjerenjem, kao na priliku za izgrađivanje budućnosti mira.

Kao i svake godine, Papa je prvi dan u novoj godini posvetio miru i uputio svijetu poruku u kojoj poziva na mir, ali i upozorava na konkretne događaje koji mir ugrožavaju. Ove godine posebno je istaknuo solidarnost s migrantima i njihovim problemima.

za mirom

ČETIRI MILJOKAZA ZA DJELOVANJE

Pružiti tražiteljima azila, izbjeglicama, migrantima i žrtvama trgovine ljudima priliku da pronađu mir koji traže zahtijeva strategiju koja objedinjuje u sebi četiri djelovanja: primiti, zaštititi, promicati i integrirati.

PRIMITI doziva u svijest potrebu širenja pravnih putova za ulazak i da se više migrante i izbjeglice ne tjera prema zemljama gdje ih očekuju progono i nasilje. To također traži da se naša briga o nacionalnoj sigurnosti dovede u ravnotežu sa zaštitom temeljnih ljudskih prava. Sveto pismo nas podsjeća: "Gostoljublja ne zaboravljajte: njime neki, i ne znajući, ugostiše anđele!"

ZAŠTITITI se tiče naše dužnosti da prepoznamo i branimo nepovredivo dostojanstvo onih koji bježe od stvarnih opasnosti u potrazi za azilom i sigurnošću, te da spriječimo njihovo izrabljivanje. Tu posebno mislim na žene i djecu koji se nalaze u situacijama u kojima su više izloženi opasnostima i zlouporabama koje mogu čak ići dotle da ih se pretvori u roblje. Bog ne diskriminira: "Jahve štiti tuđince, sirote i udovice podupire".

PROMICATI podrazumijeva podupiranje cjelovitog ljudskog razvoja migranata i izbjeglica. Među mnogim sredstvima koja mogu pomoći u toj zadaći, naglasio bih važnost da se djeci i mladima osigura pristup svim razinama obrazovanja. Tako će ne samo odnjegovati i ostvariti svoje potencijala, već će ujedno biti bolje osposobljeni za susret s drugima i jačati duh dijaloga, a ne zatvaranja ili sukoba. Biblija uči da Bog "ljubi pridošlicu, daje mu hranu i odjeću". Stoga poziva: "Ljubite i vi pridošlicu, jer ste i sami bili pridošlice u zemlji egipatskoj".

INTEGRIRATI, na kraju, znači omogućiti izbjeglicama i migrantima potpuno sudjelovanje u životu društva u koje su primljeni, kao dio procesa uzajamnog obogaćivanja i plodne suradnje u službi cjelovitog ljudskog razvoja lokalnih zajednica. Sveti Pavao to izražava u ovim riječima: "više niste tuđinci ni pridošlice, nego sugrađani ste svetih i ukućani Božji".

IZVJEŠĆE O PROGONU KRŠĆANA

U 2017. godini ubijeno je 3066 kršćana, što je više nego dvostruko veći broj u odnosu na godinu ranije kada je ubijeno 1200 kršćana

Organizacija Open Doors četvrtu godinu zaredom objavila je izvješće World Watch List o progону kršćana u prošloj 2017. godini koje su predstavili ovoga tjedna u Europskom parlamentu u Strasbourgu. Istraživanje se odnosi na razdoblje od listopada 2016. do studenog 2017., a njime je obuhvaćeno pedeset zemalja u kojima se kršćani suočavaju s najtežim progonoima. Objavljena je i ljestvica deset zemalja u kojima su kršćani suočeni s najjačim progonoima, a to su redom: Sjeverna Koreja, Afganistan, Somalija, Sudan, Pakistan, Eritreja, Libija, Irak, Jemen, Iran.

U 2017. godini ubijeno je 3066 kršćana što je više nego dvostruko veći broj u odnosu na godinu ranije kada je ubijeno 1200 kršćana, stoji u izvješću World Watch List 2018. Oko 215 milijuna kršćana doživjelo je visoki stupanj progona zbog vjere što gledajući statistiku znači da je zbog vjere progonojen jedan od dvanaest kršćana u svijetu. Najviše ih je ubijeno u Nigeriji i drugim afričkim zemljama, a u Sjevernoj Koreji se i ne zna točan broj stradalih. Drugi izvori tvrde da su brojke još dramatičnije i da je broj progonojenih kršćana veći od 600 milijuna.

Open Doors navodi kako je prošlu godinu obilježilo nekoliko trendova: religijski nacionalizam u zemljama središnje Azije i na Bliskom istoku koji ne tolerira kršćanske manjine; vojni poraz ekstremnih islamističkih skupina ne znači i smanjenje progona kršćana jer islamske skupine šire ideologiju koja ima veliki utjecaj na društvo i porast radikalizacije; Afrika ostaje kontinent snažnog nasilja prema kršćanima – osam od deset zemalja s najvećim brojem ubijenih kršćana su na afričkom kontinentu; progono kršćana u konstantnom su porastu u posljednjih pet godina.

Država u kojoj je najteže na svijetu biti kršćanin i dalje je Sjeverna Koreja, a pretpostavlja se kako je oko 70 000 kršćana zatvoreno u radnim kampovima. Stanje se za kršćane pogoršalo se u Afganistanu koji se svrstao na drugo mjesto na ovoj nepopularnoj ljestvici. Na ljestvicu pedeset zemalja s najvećim progonoima kršćana prvi put su ušle države Nepal i Azerbajdžan.

U Nepal u je u snažnom porastu religijski nacionalizam povezan uz hindu radikale koji su postali mnogo nasiljniji prema kršćanima. Znatno porast nasilja prema kršćanima primjećuje se u Indiji (11. mjesto) također zbog povećanog utjecaja radikalnog hinduizma. U izvješću se navodi kako su zbog vjerskih razloga militantni Hindusi ubili najmanje osmero kršćana, oštetili najmanje 34 crkve, a oko 24 tisuće kršćana doživjelo je neki oblik nasilja.

Pogoršalo se i stanje za kršćane na Bliskom istoku. Islamski ekstremisti povučeni iz Iraka i Sirije stoje iza novog vala progona kršćana u zemljama u okruženju. Izvješće posebno upućuje na patnju koptskih kršćana u Egiptu koji je ove godine sedamnaesti na ljestvici. Prošle godine 128 egipatskih kršćana ubijeno u religijski motiviranim napadima, a mnogi su morali napustiti svoje domove i preseliti se u druge dijelove zemlje.

Kao jedan od najdrastičnijih primjera protukršćanskog nasilja navodi se slučaj jednog ubojice koji je pitao koptsku ženu da mu pomogne precrtati s njegovog popisa osoba za likvidaciju imena njezinoga sina i supruga koje je netom prije ubio. U veljači je skupina Islamska država objavila propagandni video u kojem se zaklinje kako će istrijebiti egipatske Kopte i osloboditi Kairo.

Među afričkim zemljama u izvješću se ističu Nigerija, Somalija i Sudan te Eritreja koja je nazvana afričkom Sjevernom Korejom. U Nigeriji je prošle godine ubijeno više od dvije tisuće osoba, a više od petsto žena je silovano ili seksualno zlostavljano.

Duhovna obnova
i donacijska
večera u Kući
utočišta

Od siječnja ove godine Kuća utočišta radi 12 sati dnevno. Usluge Kuće utočišta mjesečno koristi i do 130 osoba. Dnevno se ovdje podijeli 90 obroka, od čega 70 toplih.

Od poludnevnog boravka, Kuća je postala Dnevni centar što će uvelike omogućiti značajne kvalitativne promjene na korist korisnika. "Depaul Hrvatska" i sestre milosrdnice se nadaju i unaprijed zahvaljuju dobrotvorima koji će se uključiti u humanitarnu akciju „Podijeli svoj kruh s beskućnikom“.

Želimo postati mjesto koje će čovjeku koji traži pomoć omogućiti svaku vrstu pomoći i usmjerenja prema samostalnom životu, poručila je s. Veronika Mila Popić.

„Podijeli svoj kruh s beskućnikom“

DONACIJSKA VEČERA

Riječani su još jednom pokazali kako imaju veliko srce otvoreno za pomoć siromašnima. U četvrtak 21. prosinca okupili su se u Kući utočišta u Rijeci na Donacijskoj večeri kako bi svojim prilogom pomogli u prikupljanju sredstava za nabavu namirnica za prehranu korisnika ove karitativne ustanove. Donacijska večer održala se u organizaciji Udruge "Depaul Hrvatska" u okviru tromjesečne humanitarne akcije iste Udruge pod nazivom „Podijeli svoj kruh s beskućnikom“, a svojim umijećima u akciju se tu večer uključila kulinarska specijalistkinja Srđana Jevtić. Uz nju, ukusnu večeru za goste i korisnike Kuće utočišta pripremile su i sestre milosrdnice, kao i kuhar Kuće utočišta.

Za mnoge Riječane ovo je bio prvi susret s ovom karitativnom kućom čiji rad, iako djeluje već deset godina, još uvijek je javnosti nedovoljno poznat. Na blagdan sv. Nikole 6. prosinca 2017. održana je konferencija za medije tijekom koje je obznanjeno da je od srpnja 2017. godine Kuća utočišta postala Dnevni centar za siromašne u kojemu im se omogućava doručak i topli obrok, kao i mogućnost za osobnu higijenu. Također, potrebiti koji dođu mogu očekivati i pomoć u rješavanju svakodnevnih problema poput pisanja molbi za posao, nabavke odjeće i sl., no prije svega tu pronalaze toplu riječ i ljubav sestara milosrdnica, djelatnika i volontera prema čovjeku u potrebi.

Tijekom svih mjeseci pravne i fizičke osobe mogu se uključiti u akciju donacijom, uplatom na žiro račun humanitarne akcije IBAN: HR 9524020061500059862 SWIFT: ESBCHR22.

Također, sve potrebne informacije mogu se pratiti i pronaći na službenim mrežnim stranicama Riječke nadbiskupije i društvenim mrežama Depaul Hrvatske (Facebook i Twitter - Depaul Hrvatska/ Podijeli svoj kruh s beskućnikom).

Helena Anušić

DUHOVNA OBNOVA

U samostanu sestara Milosrdnica 13. siječnja održana je duhovna obnova koja je dio tromjesečne humanitarne akcije „Podijeli svoj kruh s beskućnikom“, kojoj je cilj prikupiti sredstava za nabavu hrane za korisnike Kuće utočišta, dnevnog centra za beskućnike i ostale osobe na rubu društva.

U uvodnom dijelu, brojne okupljene uzvanike pozdravila je s. Veronika Mila Popić, voditeljica Kuće utočišta, dnevnog centra za potrebite grada Rijeke i predstavila voditelja duhovne obnove krčkog biskupa mons. Ivicu Petanjka.

„Naziv humanitarne akcije - Podijeli svoj kruh s beskućnikom, može se shvatiti kao molba, ili imperativ, zapovijed. Mi nismo danas ovdje kako bismo analizirali zašto je netko beskućnik, već polazimo od činjeničnog stanja: netko je siromah. Isus je rekao: 'siromašne ćete uvijek imati uza sebe' (Iv, 12, 8), oni su dio svakoga društva.“ Tim je riječima svoj nagovor započeo mons. Ivica Petanjak, ustvrdivši kako je ovaj poziv humanitarne akcije veoma konkretan i kaže da ono što imam, nije samo moje, već da se i drugi imaju pravo time okoristiti, budući da je u mom kruhu sudjelovao i netko drugi, drugi imaju pravo na dio moga kruha. To znači odgovornost za društvo kao takvo i za svijet u kojem živimo, rekao je biskup.

U drugom dijelu duhovne obnove voditeljica Kuće utočišta s. Veronika Mila Popić predstavila je djelatnosti Kuće utočišta i njen razvoj od centra za poludnevni boravak do dnevnog centra za sve ljude ugrožene siromaštvom. Uz sestre milosrdnice Provincije Majke Dobroga Savjeta - Rijeka, od 2017. godine program Kuće utočišta provodi Udruga „Depaul Hrvatska“ koja je dio karitativne organizacije „Depaul International“. To je skupina karitativnih organizacija koje pomažu beskućnike i marginalizirane diljem svijeta.

Petra Štokić

PRIHVATILIŠTE IMA POTREBU ZA VEĆIM PROSTOROM

Riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić susreo se u srijedu 24. siječnja u Nadbiskupskom domu u Rijeci s ministrom Franjevačkog svjetovnog reda – Mjesnog bratstva Trsat Nedom Pujic, doministrom Franciskom Štokić i voditeljicom projekta Prihvatilišta za beskućnike „Ruže sv. Franje“ Sladanom Tuftan.

Tema sastanka bio je rad Prihvatilišta koji se u novoj crkvenoj i kalendarskoj godini suočava s nedovoljnim kapacitetom za potrebe smještaja beskućnika grada Rijeke. Gošće su izrazile zahvalnost Nadbiskupu za dosadašnju podršku i brigu za beskućnika. U nastavku su ga izvjestile o budućim projektima te problemima s nedostatkom smještaja u odnosu na porast broja onih koji im svakodnevno kucaju na vrata Prihvatilišta.

Prihvatilište za beskućnike „Ruže sv. Franje“ osnovao je 2007. godine Franjevački svjetovni red – Mjesno bratstvo Trsat u prostorima koje je osigurala Riječka nadbiskupija. Kapacitet Prihvatilišta je 12 muških i 2 ženska ležaja.

SLAVLJE BOŽIĆA U RIJEČKOJ KATEDRALI S IZBJEGLICAMA IZ AFGANISTANA

Za božićne blagdane riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić i rektor katedrale sv. Vida mons. Matija Matičić ugostili su u katedrali izbjeglice iz Afganistana. U ovoj gesti gostoprimstva pomoć u organizaciji pružila im je Isusovačka služba za izbjeglice iz Zagreba.

Od dolaska na Badnjak 24. prosinca do povratka u Zagreb 27. prosinca dragi gosti zadržali su se u razgovoru i druženju s nadbiskupom, a s rektorom i suradnicima razgledali su Rijeku i Opatiju. Središnji događaji njihova posjeta bili su misa polnoćka i božićna misa na kojima su sudjelovali te ih je Nadbiskup javno pozdravio i zamolio vjernike da ih podrže u molitvenom i svakom drugom pogledu, te se druženje nastavilo za bratskim stolom.

Naši gosti vratili su se puni dojmova u Zagreb svjedočeći da nikada neće zaboraviti ovaj Božić, rekao je rektor katedrale mons. Matičić. Istaknuo je da je upravo to smisao Božića da pomažemo jedni drugima, da utjelovljenu Ljubav prepoznamo jedni u drugima, a posebno u najpotrebitijima i zaželio da u tom smislu Božić bude svaki dan.

DJECA IZ DOMA „SV. ANA“ ČESTITALA IMENDAN NADBISKUPU DEVČIĆU

Tradicionalno, 27. prosinca 2017. na blagdan sv. Ivana ap. i ev., djeca iz Doma „Sv. Ana“ za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja posjetila su Nadbiskupski ordinarijat u Rijeci i riječkom nadbiskupu mons. dr. Ivanu Devčiću čestitala imendan. Djeca su stigla u pratnji ravnateljice Doma s. Suzane Samardžić i pedagoginje Sanje Borić.

Nadbiskup je proveo ugodno vrijeme u razgovoru s mališanima. S trenutnim stanjem i potrebama ove karitativne ustanove

mons. Devčića upoznala je ravnateljica s. Samardžić kazavši kako je u Domu trenutno popunjeno 95% kapaciteta.

Čestitajući imendan, djeca su nadbiskupu darovala prigodan dar - božićnu ikebanu - rad tete Sanje, malih i velikih korisnika koji su izradili od prirodnih materijala iz raslinja vrta Doma „Sv. Ana“.

Helena Anušić

Giuseppe Maria Bottari crkveni reformator s kraja 17. i početka 18. stoljeća

BISKUP CRKVENE OBNOVE U RIJECI I ISTRI

Piše: Goran Moravček

Biskup Bottari, koji se isticao mirotvornim i humanitarnim djelatnostima, vizitirao je u ljeto 1701. godine župe riječkog Arkiđakonata. Prije njega pulskim biskupima su često to pravo uskraćivale austrijske vlasti.

Sa svojim zaleđem zapadno od Rječine, Grad Sv. Vida, današnja Rijeka, bio je u sastavu drevne Pulske biskupije cijeli niz stoljeća, od 1028 do 1787. godine. Pulska biskupija je osnovana vjerojatno u 4. stoljeću, ali se Antonius, prvi poznati biskup spominje kasnije (oko 510.-545.). Nakon njega znana su nam još 83 pulska biskupa. Među njima posebno se istakao biskup Giuseppe Maria Bottari (1654.-1729.), franjevac konventualac. U ulozi pulskog biskupa bio je crkveni reformator pri kraju 17. i početkom 18. stoljeća. S biskupom Bottarijem je na širem riječkom i istarskom području uspješno okončana protureformacija, tj. obnova

katolička Crkve. Stoga je njegovo ime povezano s nizom crkava koje je pohodio i posvetio na području današnje Riječke nadbiskupije i Porečko-pulske biskupije.

Biskupom ga je imenovao papa Inocent XII., a zaređen je u rimskoj bazilici Dvanaest apostola (Basilica dei Santi XII Apostoli). Sjeo je na biskupsku stolicu nakon Eleonora Pagella, iz Vicenze (1689. - 1695.).

Iz njegovih devet relacija koje je uputio Svetoj Stolici saznajemo da je pulska biskupija u njegovo vrijeme bila podijeljena na mletački i austrijski dio te da je imala oko 40.000 stanovnika, 43 župe, 111 crkava i 238 kapela te 128

Kopija slavne Tizianove slike nalazi se na glavnome oltaru riječke Assunte. Slika je i simbolična poveznica Rijeke s biskupom Bottarijem s kojim je završena katolička obnova u tadašnjoj Pulskoj biskupiji.

bratovština. U doba dok je bio biskup obnovljena je unutrašnjost pulske katedrale i dovršen zvonik 1707., popravljen je krov, a 1716. podignut je oltar Presvetog sakramenta.

Teolog i ugledni propovjednik, Giuseppe Maria Bottari bio je rodом Mlečanin, kao i njegovi predšasnici, koji su upravljali pulskom biskupijom nakon što je grad potpao pod mletačku vlast 1331. godine. Prije nego što je sjeo na biskupsku stolicu u Puli 1695. godine, Bottari je kao franjevac konventualac bio provincijal padovanske provincije (1683.–1686.) i general Reda (1689.–1695.). Bio je također savjetnik i dvorski propovjednik Leopolda I. Habsburškog (1640.–1705.). To mu je bila preporuka da može, nakon duljeg razdoblja austrijsko-mletačkih sporenja i ratovanja, vizitirati dio pulske biskupije koji se nalazio pod upravom Habsburgovaca, među kojima je bio s okolicom, zapadno od Rječine, Grad Sv. Vida, današnja Rijeka.

Biskup Bottari, koji se isticao mirotvornim i humanitarnim djelatnostima, vizitirao je u ljeto 1701. godine župe riječkog Arkidakonata. Prije njega pulskim biskupima su često to pravo uskraćivale austrijske vlasti.

U izvješću koje je dostavio Svetoj Stolici, biskup Bottari navodi kako se u dijelu pulske biskupije pod austrijskom vlašću "pustoš u nekim crkvama može usporediti s razrovanom ulicom". Jedino je Grad Sv. Vida, koji je tad brojio nešto više od 7.000 žitelja, bio pozitivnije ocijenjen "zahvaljujući marljivom radu i zalaganju isusovaca". U gradu je u to doba postojalo 19 gradskih i poljskih crkava, koje je opsluživalo četrdesetak svećenika. Biskup Bottari navodi da je Zborna crkva posvećena sv. Vidu te da mnoge dragocjenosti koje je crkva imala, a bile su opljačkane tijekom provala Đenovljana i Mlečana u grad, nisu vraćene. Nakon temeljite obnove Zborne crkve na prijelazu 17. i 18. stoljeća ona je posvećena Uznesenju Blažene Djevice Marije, a titular isusovačke crkve (današnje katedrale), posvećene 1742. godine, postaje sv. Vid.

Na području današnje Riječke nadbiskupije biskup Bottari vizitirao je osim Rijeke župe Brseč, Mošćenice, Lovran, Vepřinac, Kastav i Klanu.

Giuseppe Maria Bottari bio je značajan i priznat biskup. Preminuo je u Puli 1729. godine. Sahanjen je u Veneciji u bazilici Santa Maria Gloriosa dei Frari. Na glavnome oltaru bazilike nalazi se slika s motivom Uznesenja Marijina u nebo (1516.–1518.), djelo Tiziana, koji je i sahanjen u toj crkvi.

Kopija slavne Tizianove slike nalazi se na glavnome oltaru riječke Assunte. Slika je i simbolična poveznica Rijeke s biskupom Bottarijem s kojim je završena katolička obnova u tadašnjoj Pulskoj biskupiji. U doba biskupa Bottarija obnavljala se u baroknom slogu Zborna crkva Uznesenja Marijina u Rijeci, koja je trajala od 1716. do 1726. godine. Uređeno je novo svetište s trijumfalnim lukom od crnog mramora te podignut sadašnji barokni glavni oltar. Trošak gradnje oltara podmirila je obitelj De Orlando, a izradio ga je slovenski kamenorezac Luka Mislej (1658/1670-1727) Padovanski kipar Jacopo Contiero isklesao je kipove svetih Šimuna, Ane, Margarete i Antuna. Oltarnu sliku je sredinom 19. stoljeća kopirao Giovanni Simonetti prema Tizianovu predlošku Uznesenja Marijina.

SVEČANO ZAKLJUČEN PROGRAM MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Neka naši ekumenski napori ne stanu nakon ovoga. Nastavimo promišljati o ekumenizmu, osobito o brizi o starima, nemoćnima i bolesnima, rekao je biskupski vikar mons. Matija Matičić

U kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske u Rijeci 25. siječnja zaključen je program Molitvene osmine za jedinstvo kršćana. Uz mnogobrojne vjernike u programu su sudjelovali: gvardijan kapucinskog samostana u Rijeci fra Eugen Pavlek, biskupski vikar mons. Matija Matičić, pastor Baptističke crkve u Rijeci Giorgio Grlj, pastorica Evangeličke crkve u Rijeci Melani Ivančević, član Makedonske pravoslavne crkvene općine „Sveti car Konstantin i carica Elena” Ilija Hristodulov te riječki bogoslovi i vjernici laici uključeni u kršćanske zajednice u gradu Rijeci. Ovogodišnja Molitvena osmina bila je u duhu 20. godišnjice Ekumenskog odbora Grada Rijeke te 22 godine kako se kršćani okupljaju na zajedničku molitvu. Večer su glazbeno animirali VIS Osmjeh i članovi Makedonskog kulturnog društva „Ilinden“.

Biskupski vikar mons. Matičić osvrnuo se na pročitane svetopisamske tekste, te osobito na Isusove riječi: „Ne boj se, samo vjeruj“. Gospodin nam to i danas poručuje i bez obzira na nevolje, smrti, probleme, govori nam da se ne bojimo i da vjerujemo. U nastavku je podsjetio na tekst o Isusovom oživljavanju dvanaestogodišnje djevojčice (Mt 9,23-25) kazavši kako time poručuje da smrt nije kraj. Djevojčici je rekao: „Djevojko! Zapovjedam ti, ustani!“, a to isto govori i svim kršćanima. Poručuje nam da Bogu ništa nije nemoguće te da u zajedništvu trebamo ustati za potrebe nemoćnih, starih i bolesnih. U tim situacijama potrebno je da se vidi duh ekumenizma, poručio je mons. Matičić.

Svjedočanstvo ekumenizma u gradu Rijeci posvjedočila je pastorica Evangeličke crkve Melani Ivančević. Prije tri godine njihova zajednica prestala se okupljati. Blagdan Božića približavao se, a oni su još uvijek biti u potrazi za prostorom za liturgiju. Njihove potrebe prepoznala je Riječka nadbiskupija i biskupski vikar mons. Matičić koji im je kao rektor katedrale sv. Vida ustupio prostor u neposrednoj blizini riječke prvostolnice za potrebe slavlja liturgije riječkih evangelika. Prvo slavlje imali smo ovoga Božića. To je ekumena na djelu. Ovo je mala gesta, ali za nas evangelike vrlo značajna, kazala je pastorica Ivančević.

Mons. Matičić na kraju je zahvalio svima koji su sudjelovali u ovogodišnjem bogatom programu Molitvene osmine za jedinstvo kršćana. „Neka naši ekumenski napori ne stanu nakon ovoga. Nastavimo promišljati o ekumenizmu, osobito o brizi o starima, nemoćnima i bolesnima.“

Tradicionalno, na kraju molitve uručen je pehar pobjednicima malonogometnog ekumenskog turnira. Prvo mjesto osvojila je ekipa RiStream s kapetanom Darkom Kosanovićem.

Helena Anušić

Josip Uhač 1924. - 1998.

Mnoge podatke o Uhaču povjesničari još dugo neće moći pronaći jer će otvaranje Vatikanskog arhiva za njegovo razdoblje po ustaljenoj praksi uslijediti tek za 60-tak godina.

No, historiografija redovito ne može na svjetlo dana iznijeti sve podatke o osobama koje djeluju u diplomaciji ili su suradnici državnih dužnosnika ili crkvenih poglavara.

Josip Uhač rođen je 20. srpnja 1924. u Sv. Jeleni, zaseoku Brseča, a preminuo je u Rimu 18. siječnja 1998. Josip je bio drugo dijete u obitelji Antona i Marije rođ. Senčić. Godine 1933., dok je Josipu 9 godina, umire mu majka od tuberkuloze. Josip ulazi u malo Sjemenište u Rijeci, da bi nakon male mature, u jesen 1940., nastavio obrazovanje u višoj gimnaziji u Veneciji, a potom u Gorici gdje pohađa filozofiju i teologiju. Godine 1945., tadašnji riječki biskup Ugo Camozzo, u nedoumici kamo ga poslati kako bi uspješno dovršio studij prekinut zbog rata, šalje ga u Rim, ostavljajući samoj Svetoj Stolici da se za nj brine. Stoga Uhač studira na Lateranu, gdje se nalazi središnje rimsko sjemenište. Zaređen je za svećenika u Rimu 16. travnja 1949. i ondje ima mladu misu, daleko od svoje rodne župe i obitelji.

Uhač na smrtnoj postelji povjerio je svojem bratu kako je uvjeren kako mu je majka, u njezinoj bolesti, isprosila svećenički poziv. Nakon svećeničkog ređenja 1949. dvije godine Uhač živi u Hrvatskom papinskom zavodu sv. Jeronima, a od 1951. odlazi u rimsku župu Srca Isusova i Marijina, odakle se na nagovor ekonoma papinske crkvene diplomatske akademije priključuje toj ustanovi. Piše dvije doktorske radnje: prva je vezana za hrvatsku povijest jer se bavi juridičkim aspektom Marčanske unije 1611., a druga je iz teologije i bavi se euharistijskim naukom srednjovjekovnog teologa Guillaume de Saint Thierryja.

Službu u papinskoj diplomaciji Uhač započinje u Panami 1954. Potom je u Egiptu, a od 1962. savjetnik je u nuncijaturi SR Njemačke. Godine 1966. odlazi u Španjolsku. Papa Pavao VI. 23. lipnja 1970. imenuje ga naslovnim nadbiskupom i pronuncijem u Pakistanu. Zaređen je u Rijeci u katedrali sv. Vida od Viktora Burića 5. rujna 1970. Bilo je to prvo biskupsko ređenje jednog Hrvata u riječkoj prvostolnici i to nekoliko mjeseci nakon što je uspostavljena Riječko-senjska nadbiskupija i metropolija sa sjedištem u Rijeci te u vremenu normalizacije odnosa Svete Stolice s Jugoslavijom.

Piše: dr. Marko Medved

Uhačeve zadnje riječi u bolesničkoj postelji bile su: „Svoj život predajem za obraćenje grešnika i za misije.“ Obilježja Uhačeva karaktera bila su kreposna. To svjedoče njegovi suradnici, istaknuta imena Svete Stolice i Katoličke Crkve: kard. Angelo Sodano, kard. Giovanni Battista Re, kard. Jozef Tomko, kard. Josip Bozanić, kard. Viko Puljić. Živio je tiho i nenametljivo, ali se djelotvorno zalagao za Crkvu. Njegov se rad odlikovao temeljitošću, odvijao u skrovitosti, samozataji i šutnji, ali mu je srcu bilo blizu narodu.

Dakle, Uhač je pronuncij u Pakistanu 1970.-1976. Valja pritom pojasniti da je nuncij predstavnik Svete Stolice kod svjetovne vlasti, države. U državama koje nunciju nisu priznavale čast dekana diplomatskog zbora, dakle zemljama s nekršćanskom većinom, Sveta Stolica slijedila je praksu imenovanja pronuncija, što je *de facto* istoznačnica s nuncijem. Nakon azijskog razdoblja dolazi afričko. Uhač je nuncij u Kamerunu 1976.-1977. i Gabonu 1977.-1981. te apostolski delegat u Ekvatorijalnoj Gvineji. Pojasnimo da služba apostolskog delegata znači, ustvari, način prisustva predstavnika Svete Stolice kod mjesne Crkve. Potom je nuncij u Kongu (1981.-1984.). Uhač je morao nalaziti kandidate za biskupe koji bi bili autohtoni, tako da se višu nisu slali biskupi Europljani. Velik broj sjemeništa formirao je lokalni kler, a upravo to, formacija klera, uz imenovanje biskupa, bila je vjerojatno njegova najvažnija zadaća kao nuncija.

Možemo reći da je do 1970. Uhač kao službenik nuncijatura provodio zadaće i usmjerenja iz Rima, a da je od 1970. nadalje sudjelovao u kreiranju i sam provodio politiku Svete Stolice u dotičnim zemljama i mjesnim crkvama. Uhač djeluje za vrijeme pontifikata Pija XII., Ivana XXIII. Pavla VI. i Ivana Pavla II. Njegova je uloga istaknuta u sedamdesetim i osamdesetim godinama, dakle za vrijeme pontifikata Pavla VI. i Ivana Pavla II. Treba reći da je s Pavlom VI. na snazi povećanje prisustva netalesnoga među vatikanskom diplomacijom. S tim papom započinje ono što još bolje poznamo po pontifikatu Wojtile do danas, a to su apostolska putovanja papa po svijetu. Kao obilježja tih godina u zemljama u kojima djeluje valja istaknuti i encikliku *Populorum progressio* Pavla VI., dekolonizaciju i razvoj trećeg svijeta. U Europi su aktualne hladnoratovske okolnosti.

Uhač je nuncij u SR Njemačkoj od 1984. do 1991. U odnosu na izvaneuropske zemlje u kojima je do tada djelovao, u Njemačkoj kao se nuncij susreće s drugačijom situacijom. To je teološki

vrlo živi kontekst obilježen različitim izrazima pokoncijske Crkve, a glede odnosa Crkve i države raspravlja se o pitanju crkvenog poraza. Na koncu tu je i ujedinjenje Njemačke i pripreme premještanja nuncijature iz Bonna u Berlin. Posebno teško se pokazalo imenovanje za nadb. Koelna nakon odlaska kard. Hoeffnera zbog posebnog položaja tamošnjeg kaptola u samom postupku biranja ordinarija.

Dana 21. lipnja 1991. Ivan Pavao II. ga imenuje tajnikom Kongregacije za evangelizaciju naroda. Kard. Jozef Tomko je prefekt Propagande, a Uhač tajnik. Na toj službi ostaje do smrti u siječnju 1998. Valja reći da su se ovlasti Kongregacije prostirale na skoro čitavu Afriku, Aziju, Oceaniju bez Australije, dio Latinske Amerike, kao i na Bosnu i Hercegovinu.

Na dan Uhačeve smrti, u nedjelju 18. siječnja 1998. u Angelusu Ivan Pavao II. najavio je konzistorij za kreaciju novih kardinala u veljači iste godine. Papa je pri kraju niza imena rekao kako je namjeravao kardinalom kreirati i Josipa Uhača. Josip Uhač je pokopan u župnoj crkvi u Brseču.

Kardinal Angelo Sodano, državni tajnik, na misi zadušnici 20. siječnja u bazilici sv. Petra o Uhaču je govorio kao suradniku i prijatelju, a namjeravano njegovo uvrštenje u Kardinalski zbor treba shvatiti kao nagradu pape za Uhačevu vjernost Svetoj Stolicu i znak zahvale hrvatskim katolicima.

Znamo da je Sveta Stolica priznala Hrvatsku još prije Europske unije, te da se uz papu Ivana Pavla II. redovito spominju imena Jean Luis Tourana, šefa vatikanske diplomacije i Angela Sodana, državnog tajnika. Danas znamo da je i Uhač, upravo od 1991. na trajnoj službi u Rimu u palači na Piazza di Spagna, u tome odigrao važnu i nedovoljno zabilježenu ulogu. Bio je u kontaktima s njemačkim kancelarom Kohlom i ministrom vanjskih poslova Genscherom, koji su, poznato je, odigrali istaknutu ulogu u priznanju EU-e 15. siječnja 1992. To da je njegova uloga u procesu priznanja Hrvatske bila vrlo aktivna javno se pokazalo koju godinu kasnije u trenutku otvaranja nuncijature u Zagrebu. Kao posebni papin izaslanik Uhač je službeno otvorio Apostolsku nuncijaturu i u njoj blagoslovio i otvorio kapelu i oltar.

Mnoge podatke o Uhaču povjesničari još dugo neće moći pronaći jer će otvaranje Vatikanskog arhiva za njegovo razdoblje po ustaljenoj praksi uslijediti tek za 60-tak godina. No, čak i bez obzira na to historiografija, crkvena i svjetovna u istoj mjeri, redovito ne može na svjetlo dana iznijeti sve podatke o osobama koje djeluju u diplomaciji ili su suradnici državnih dužnosnika ili crkvenih poglavara. Njihov utjecaj na odluke ostaje skrovit i sekundaran, a narav njihove službe obvezuje ih na diskreciju, zbog čega tragovi ne ostaju zabilježeni u izvorima. Tako je slučaj i s Uhačem. Svejedno znamo da je ovaj istaknuti svećenik, nadbiskup i „namjeravani kardinal“ tijekom pontifikata Pavla VI. i Ivana Pavla II. bio aktivni kreator politike Svete Stolice.

20. obljetnica smrti mons. Uhača

„Mons. dr. Josip Uhač, nadbiskup, imenovani kardinal, diplomat Svete Stolice i tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda bio je jedan od najvećih duhovnih sinova Crkve u Hrvata, ali i opće Crkve“, rekao je riječki nadbiskup Ivan Devčić

Molitva na grobu kardinala Uhača u bočnoj apsidi crkve sv. Jurja u Brseču.

Povodom obilježavanja 20. obljetnice smrti, 18. siječnja u Uhačevom rodnom mjestu Brseču, u malenoj brsečkoj župnoj crkvi sv. Jurja okupio se veliki broj župljana kako bi se prisjetili čovjeka kojega su mnogi od njih poznavali, koji je među njima odrastao, ali životni put u diplomaciji Svete Stolice odveo ga je daleko u svijet. Misu zadušnicu predvodio je nadbiskup Devčić, a pjesmom pratio župni zbor sv. Jurja.

„Moramo biti zahvalni što je ovdje odrastao jedan tako cijenjen čovjek, a opet tako jednostavan i skroman, istinski sluga Božji i prijatelj svakog čovjeka. Bog nam po takvima pokazuje svoju ljubav“, rekao je nadbiskup Devčić. Bio je svet, vjeran i revan svećenik, a brojna ga svjedočanstva opisuju kao odgovornog čovjeka koji nije bio od velikih riječi nego velikih djela. „Kao takav može nam svima biti uzor“, rekao je nadbiskup.

Na kraju mise nadbiskup je u pratnji župnika Ivana Zimmermana i umirovljenog domaćeg svećenika Marija Galovića na grobu kardinala Uhača u bočnoj apsidi predvodio molitvu za pokojnika.

Povjesničar dr. Marko Medved nakon mise podsjetio je na najvažnije postaje njegovog životnog puta. Nakon ređenja za svećenika mons. Uhač je nastavio postdiplomski studij teologije i kanonskog prava izvan domovine i završio u diplomatskoj službi Vatikana. Značajno je njegovo djelovanje kao nuncija u Afričkim zemljama sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća, gdje je, po nalogu Pape, imao zadatak pronaći kandidate za biskupe među domicilnim svećenicima kako bi se prekinula praksa da u Afričkim zemljama stoluju biskupi iz Europe.

Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je 1984. godine apostolskim nuncijem u Njemačkoj, gdje je bio do 1991. Nakon toga vratio se u Vatikan, gdje je do smrti bio tajnikom Kongregacije za evangelizaciju naroda. Papa je na dan njegove smrti objavio njegovo imenovanje kardinalom, a 21. II. 1998. posmrtno je i posvećen.

„Za nas je najznačajnija njegova diplomatska uloga u priznavanju Hrvatske početkom devedesetih godina“, rekao je dr. Medved. Pročitao je svjedočanstva ljudi koji su ga poznavali i koja mons. Uhača opisuju kao samozatajnog, tihog, skromnog i nenametljivog čovjeka koji je srcem uvijek bio blizu svome narodu.

Bolesti jetre

Priredio: dr. Ivan Host

Jetra je najveća žlijezda u ljudskom organizmu. U odraslog čovjeka teška je oko 1,5 kilograma (jednu i pol kilu). Jetra se sastoji od oko 300 milijardi jetrenih stanica koje nazivamo hepatociti. Ove stanice obavljaju više od 500 različitih funkcija. U jetri se stvaraju (sintetiziraju) mnoge za organizam neophodne tvari - spomenimo samo faktore zgrušavanja krvi. Ujedno je jetra i najveći "čistač" organizma od štetnih tvari. Čovjek tijekom života pojede na tone hrane, popije na tisuće litara raznih napitaka, uzima nebrojene lijekove i konzumira razne druge tvari - među kojima su i one izuzetno štetne. Sve to, nakon što se putem crijeva unese u krvotok, prolazi kroz jetru.

NAJVEĆA ŽLIJEZDA

Jetra je neparni organ koji se nalazi ispod desnog rebrenog luka u trbuhu odmah ispod ošita.

Građena je od dva nejednako velika režnja, većeg desnog i manjeg lijevog. S donje strane jetre, između režnjeva nalazi se tkz. hilus tj. porta jetre. Kroz hilus u jetru ulaze krvne žile, a ističu žučni kanali. Na donjoj strani desnog jetrenog režnja nalazi se žučni mjehur.

Jetra je obavijena vezivnom ovojnicom koju nazivamo Glissonova ovojnica. Dok sama jetra ne boli kod povećanja jetre ova se ovojnica rasteže i uzrokuje muklu bol u desnom gornjem trbuhu.

Jetra ima dvostruku opskrbu sa krvi: Kroz jetrenu arteriju jetra dobiva hranjive tvari i kisik za funkcioniranje vlastitih stanica - hranidbeni krvotok jetre koji čini 1/3 protoka. A kroz venu porte dolazi krv iz crijeva koju jetra treba metabolizirati za ostale dijelove ljudskog organizma. Ta krv ne hrani jetrene stanice već jetrene stanice njome obavljaju svoju funkciju - funkcionalni krvotok jetre koji čini 2/3 protoka. Tako kroz jetru sveukupno prođe oko 1,5 (jedna i pol) litra krvi svake minute. Krv se iz oba izvora razvodi kapilarnom mrežom (sinusoide) kroz jetru, da bi došla u kontakt s jetrenim stanicama, a potom se skuplja u jetrene vene. Venska drenaža jetre ide preko jetrenih vena koje se nalaze na stražnjoj površini jetre i dreniraju se u donju šuplju venu tik ispod ošita

MASNA JETRA

Jetra je ključna za očuvanje integriteta ljudskog organizma. Nevjerojatno je kompleksna i djelotvorna u zaštiti organizma od štetnih tvari. No i njezina snaga ima granice. Načinom života i prehrane

mnogi ljudi stavljaju taj veličanstveni organ na kušnju. Bolesti jetre često su uzrokovane nezdravim načinom života. Na jetru se odražavaju sve loše životne navike. Ona će reagirati ako se ljudi ne hrane pravilno. Poremećena funkcija jetre odražava se na našem cjelokupnom zdravlju. Slabljenjem rada jetre organizam postupno dolazi u stanje kroničnog trovanja.

Najčešća bolest jetre je masna jetra. Masna jetra je pretjerano difuzno nakupljanje masti unutar jetrenih stanica. Masna jetra može biti privremeno stanje, ali ako se ne liječi dovede do daljnjeg oštećenja jetre. Najčešći uzrok masne jetre je prekomjerno korištenje alkohola. Alkohol prvo ošteti jetru do razine masne jetre, daljnjom konzumacijom uzrokuje upalu jetre - alkoholni hepatitis. Ako osoba i dalje konzumira alkohol, oštećenje će napredovati do ciroze jetre. S druge strane ako bolest uspijemo zaustaviti i bolest ne prijeđe iz akutne u kroničnu fazu, jetra se oporavlja. Jetra je organ koji ima najveću sposobnost regeneracije.

Načinom života i prehrane mnogi ljudi stavljaju taj veličanstveni organ na kušnju. Bolesti jetre često su uzrokovane nezdravim načinom života. Poremećena funkcija jetre odražava se na našem cjelokupnom zdravlju. Slabljenjem rada jetre organizam postupno dolazi u stanje kroničnog trovanja.

PRVI ZNAKOVI SU NESPECIFIČNI

Prvi znakovi oštećenja jetre su slabost, umor i manjak energije, gubitak apetita, te općenito loše stanje organizma. Probava je usporena, uz povremene mučnine i povraćanje, nadutost i mršavljenje. Česte su promjene raspoloženja. Stolica zna biti blijeda, a mokraća tamna. Ako oštećenje napreduje javiti će se problemi sa kožom: svrbež i promjena boje kože, odnosno žučkasti ten sve do ikterusa - najprije žuta boja bjeloočnica, zatim i žuta boja kože. Može se javiti bol i nelagoda pod desnim rebranim lukom (uslijed uvećane jetre).

Kod teške bolesti jetre - ciroze - teško oštećena jetra ne može obavljati svoju funkciju mijene tvari i štetne tvari se nakupljaju u organizmu. To ima za posljedicu: nakupljanje tekućine u trbušnoj šupljini (ascites), gubitak mišićne mase, povećanje slezene, oticanje nogu, krvarenje iz probavnog sustava (najčešće iz proširenih vena jednjaka). Povećana je sklonost krvarenju te lako nastaju modrice po koži tijela. Na koži se javljaju sitne točkaste crvene mrlje iz kojih se šire paučinaste krvne žilice - nazivamo ih paukoliki angiomi. Javlja se i crvenilo dlanova. U najtežim slučajevim dolazi do poremećaja svijesti - jetrena encefalopatija - uz promjenu ponašanja, zbuđenost, pospanost, nerazgovijetan govor.

Javite se svom obiteljskom liječniku ako imate bilo kakvih od navedenih simptoma koji vas brinu, pogotovo ako su dugotrajniji.

PSALMIST I PJEVANJE

Psalmist je službenik riječi (minister verbi), a ne službenik pjevanja (minister cantus)

Piše: Andrejka Srdoč

Među različitim ulogama u Službi riječi, reforma drugog Vatikanskog koncila ističe figuru psalmiste. Liturgijski dokumenti, posebno uvod Rimskog Misala i lekcionar više puta naglašavaju ulogu i način izvođenja psalma.

Prema svojoj naravi i nastanku psalam je lirski pjesma i redovito bi ga u bogoslužju trebalo pjevati. Ako se odluči samo na recitiranje psalama, uvijek je to samo prilagođavanje zbog eventualnih pastoralnih razloga. Dokumenti Crkve pjevanje psalma stavljaju na povlašteno mjesto i donose mogućnost zamjene psalma od dana s drugim psalmom koji je puku poznat (npr. Gospodin je pastir moj Ps 23; Smiluj mi se Bože Ps, 51; Pjevajte Gospodinu Ps 98. itd.

TKO JE PSALMIST?

Psalmist ne mora biti zaređena osoba, ali zato ima važnu ulogu unutar liturgije. Njegova uloga je dati odgovor u ime svih prisutnih na upravo pročitano Božju riječ. Dakle, riječ Gospodnja nije ljudska riječ, nego iziskuje jedan odgovor na uzvišeniji način koji ne može biti nego sama riječ Božja izabrana među najbogatijim poezijama iz Biblije: psalmima i hvalospjevima. Ali zašto odgovoriti pjevanjem? Zato što je pjevanje sjedinjenje dva, po sebi neovisna jezika (izgovorena riječ i glazba), ali upravo radi tog razloga tekst se obogaćuje i dobiva veću izražajnost, ali prije svega cijeli čin zahvale i slavljenja događa se na uzvišeniji način, jer pjevanje, više od govorenja uzdiže duh i oplemenjuje ga.

Stoga se psalmist svojim pjevanjem istodobno mora odnositi:

- prema Bogu kao primatelju njegovih čina;
- prema sebi ukoliko je prenositelj molitve;
- prema riječi Božjoj, kojoj vjerno daje svoj glas;
- prema cijelom puku ukoliko se javno izlaže i u ime svih prinosi hvalu Bogu.

Stoga, dobar psalmist ne improvizira niti tehnički, niti s gledišta svjedočenja jer „za dobro vršenje njegove službe potrebno je da pozna umijeće psaliranja te da ima pravilan i razgovijetan izgovor (OURM 102.), ali i životom svjedočiti ono što pjeva.

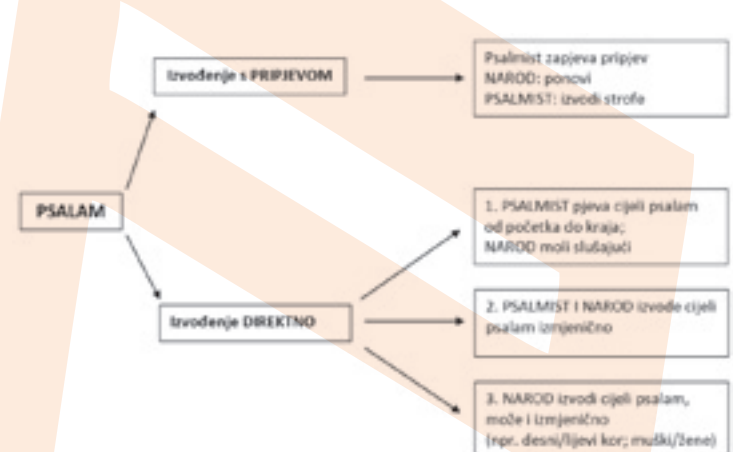
Osim psalma, psalmist može otpjevati i redak prije evanđelja, ali bilo bi dobro da nema drugih obveza kao što je predvođenje pjevanja na mikrofonu, animiranje pučkog pjevanja ili čitanje liturgijskih uputa, radi općeg pravila prema kojem „neka svatko izvršava ono što spada na njega”.

Netko može reći da su ove upute teško provodljive u našim župnim zajednicama i da je već puno ako imamo barem jednu osobu koja predvodi pjevanje. To može i biti istina, ali ne smijemo *a priori* isključiti razne mogućnosti promjene na bolje, već moramo podupirati crkvene pjevače.

Pjevanje je sjedinjenje dva po sebi neovisna jezika (izgovorena riječ i glazba). Upravo radi tog razloga tekst se obogaćuje i dobiva veću izražajnost, ali prije svega cijeli čin zahvale i slavljenja događa se na uzvišeniji način, jer pjevanje, više od govorenja, uzdiže duh i oplemenjuje ga.

NAČINI IZVOĐENJA PRIPJEVNOG PSALMA

ŠTO TREBA ZNATI PSALMIST?

Dokumentari ne ulaze u detalje, ali preporučuju, kao što je već rečeno, posjedovanje vještine psaliranja. Pokušajmo usvojiti riječi sv. Pavla iz 1 Poslanice Korinćanima 14, 15 “Molit ću se duhom, molit ću se i umom; pjevat ću hvalospjeve duhom, ali pjevat ću ih umom” i istaknuti obilježja psalmiste.

- **Poznavanje Biblije** i njezinih književnih vrsta, naročito Knjige psalama (hvalbeni, zahvalni, molitveni...) i pripremiti se prije pjevanja molitvom i meditacijom.
- **Poznavanje liturgike** i liturgijskog vremena. Možemo reći da je važnija mentalna i duhovna predispozicija od vokalne.
- **Posjedovanje glazbenih vještina:** psalmist mora biti vokalno siguran, točan u intonaciji, precizan, treba posjedovati vokalnu tehniku u različitim registrima i dugom dahu, naviknut na psaliranje i kantilaciju liturgijskog teksta. (prema F. Meneghello, *Il salmista e il canto del salmo*)

“Psalmist je u širem shvaćanju zapravo jedan od čitača, lektora, a narav riječi koju naviješta (književna vrsta psalma) iziskuje da riječ koju naviješta prenosi pjevanjem. Otpjevni je psalam tvorni (integralni!), a ne ukrasni ili dodani dio službe riječi te je stoga i psalmist službenik riječi (minister verbi) a ne službenik pjevanja (minister cantus). Zato u pomanjkanju psalmista njegovu ulogu preuzima čitač, a ne član pjevačkog zbora.

ZBOR SCHOLA CANTORUM RIJEKA OSVOJIO GRAND PRIX NA MEĐUNARODNOM NATJECANJU „ISTRIA CANTAT“

UPuli je u subotu 20. siječnja u Domu branitelja održano Međunarodno natjecanje zborova Istria Cantat na kojem je riječki zbor Schola Cantorum Rijeka proglašen apsolutnim pobjednikom te osvojio Grand Prix.

Natjecanje su organizirali pulski Mješoviti pjevački zbor Cantus PoPuli, Udruga za očuvanje spomena na istarske skladatelje i Hrvatska udruga zborovođa, a zborove je ocjenjivao međunarodni stručni sud u sastavu Fabio Pecci, Bojan Pogrmilović, Branko Starc i Johannes van der Sandt.

Zborovi su se natjecali u četiri kategorije - klasična glazba, duhovna glazba, folklorna glazba i popularna glazba i to za zadano djelo te za slobodan program. Potom su izabrani najbolji u svakoj kategoriji vodeći računa o interpretaciji, pjevačkom umijeću, težini programa i općem umjetničkom dojmu. Zborovi koji su osvojili najveći broj bodova u pojedinoj kategoriji, na kraju natjecanja natjecali su se za Grand Prix izvodeći jedno djelo iz programa koje su pjevali u svojim pobjedničkim kategorijama. Nakon što su osvojili zlato u kategoriji duhovne glazbe, Schola Cantorum Rijeka nastupila je u finalu i apsolutnu pobjedu donijela im je suvremena osmeroglasna skladba Ive Antogninia „Lux Aeterna“.

“Ponosni smo i sretni što već drugi put zaredom u nepunih godinu dana osvajamo tako prestižnu nagradu pjevajući duhovnu glazbu. Dubina i značaj svakog pojedinog teksta kojeg smo izveli kroz istančane melodije i suzvučke dirnule su dubinu duše, ne samo nas izvođača, već su sve u dvorani odvele u neku drugu, nezemaljsku dimenziju. Snaga i istinitost jednog Oče naša M. B. Rašana, profinjene Alleluje iz Audivi vocem V. Jelića, punina “Lux Aeterna“

I. Antogninia ili nepatvorena radost gospela “I’m gonna sing“ nisu mogle da nas ne nadahnu i povežu u radosti zajedničkog muziciranja.“, poručuje voditeljica zbora Ingrid Haller.

Ukonkurenciji od ukupno 23 zbora u Puli je sudjelovalo čak 5 zborova iz Rijeke: Mješoviti zbor Glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova, Djevojački zbor iste škole, Mješoviti pjevački zbor Sempre Allegro i Zbor Medicinskog fakulteta u Rijeci Axis. Svi riječki zborovi ostvarili su izvrsne rezultate.

Nakon natjecanja u Puli, zbor Schola Cantorum Rijeka nastavlja s redovnim probama i pripremama repertara. U korizmi tradicionalno pripremaju ciklus koncerata „Križni put kroz glazbu“, a s obzirom da im je ovo deseta, obljetnička godina djelovanja, Haller najavljuje kako za jesen pripremaju jednu opernu produkciju kao i veliki svečani koncerte. Također, primaju i nove članove, prvenstveno alte, baritone i tenore. Više o zboru može se pročitati na njihovoj Facebook stranici: <https://www.facebook.com/schola.cantorum.ri/>

OBJAVLJENA KNJIGA O KRČKOM BISKUPU MONS. JOSIPU SREBRNIĆU

Objavljen je zbornik radova “Krčki biskup mons. Josip Srebrnić (1876. - 1966.)”, koji su uredili Marko Medvede i Franjo Velčić. Prvi dio zbornika čine radovi s međunarodnoga znanstvenoga skupa, održanog 2016. godine u Rijeci povodom 50. obljetnice smrti biskupa Josipa Srebrnića (1876.-1966.) koji je Krčkom biskupijom upravljao do 1923 godine. U prilogima autori obrađuju razne etape života i rada krčkoga biskupa u međuraću, tijekom Drugoga svjetskog rata i nakon njega.

Drugi dio zbornika donosi prijepise brojnih pisama iz Prezidijalnog arhiva Josipa Srebrnića, u kojima krčki biskup intervenira u korist uhićenih, prognanih i interniranih osoba tijekom Drugoga svjetskog rata. Nasljednik Josipa Srebrnića na krčkoj katedri biskup Ivica Petanjak u svome radu, među ostalim, ističe kako je biskup svoju dugogodišnju pastirsku službu vršio u tri različita vremena i sustava: prije, za vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata. Radi se o vremenu fašizma, godinama borbe između fašizma i komunizma te razdoblju pobjede komunizma.

Na temelju nekoliko Srebrnićevih pastirskih pisama iz ratne 1944. godine autor ističe biskupova stajališta. Srebrnić govori o ženidbi kao božanskoj ustanovi, o odgoju djece, o privatnom vlasništvu, o progonima i ubojstvima koja su učinjena u ime komunističke ideologije. Osobito ističe Srebrnićev stav prema nadirućem komunizmu i metodama njegova prodiranja. Zbornik je tiskan kao suizdanje Krčke biskupije, Teologije u Rijeci i Kršćanske sadašnjosti.

Faust Vrančić
– prvi hrvatski
leksikograf

ČUDESNO ŠVESTRANI ČOVJEK

Piše: Zrinka Frković

U Veneciji je, 1595., izdao rječnik pet najuglednijih europskih jezika, *Latinae, Italicæ, Germanicæ, Dalmaticæ et Hungaricæ*, ujedno i prvi samostalno tiskani rječnik u Hrvata.

Nakon godina provedenih u politici i diplomaciji, Vrančić se vratio tehničkim znanostima. Anticipirao je niz tehničkih izuma i stekao glas u znanstvenom svijetu monumentalnim djelom *Machinae novae* (Mletci, 1595.).

Faust Vrančić, latinist, leksikograf, jezikoslovac, znanstvenik i inovator, izumitelj, diplomat i biskup, jedan od najznačajnijih Hrvata svih vremena, rođio se u Šibeniku 1551. Rano djetinjstvo proveo je na otoku Prviću. Brigu o njegovu obrazovanju i odgoju preuzima stric Antun, pečujski biskup, kasnije nadbiskup ostrogonski te kraljev namjesnik u Ugarskoj. Nije žalio truda, vremena i novca za odgoj i obrazovanje svoga sinovca. Faust se školovao u Požunu, Padovi, Veneciji, Beču, Rimu i Trnavi. U Rimu je 1575. član hrvatske Bratovštine sv. Jeronima. Vraća se u Ugarsku gdje započinje svoj znanstveni rad i studij tehnike i prirodnih znanosti. Nakon stričeve smrti 1573., postaje upravitelj biskupskih imanja u Vazspremu, zatim savjetnik i tajnik kralja Rudolfa II. (od 1581. do 1594.) u Pragu i Beču. Sudjeluje u visokoj europskoj politici. Napušta Prag 1594., kratko se zadržava u Šibeniku, odlazi u Veneciju i zaređuje se (žena mu je mlada umrla). Sudjeluje u Rimu 1598. u osnivanju Akademije hrvatskoga jezika. Vraća se u tajničku službu. Godine 1605. odriče se biskupske časti (bio je biskup Csanada) i odlazi u Rim gdje pristupa redu pavlina. Nakon godina provedenih u politici i diplomaciji, Vrančić se vraća tehničkim znanostima. Anticipira niz tehničkih izuma i stječe glas u znanstvenom svijetu monumentalnim djelom *Machinae novae* (Mletci, 1595.). Umro je u Veneciji 27. siječnja 1617. Prema osobnoj želji tijelo mu je poslije smrti preneseno u domovinu. Pokopan je na otoku Prviću u crkvi sv. Marije.

RJEČNIK PET NAJUGLEDNIJIH EUROPSKIH JEZIKA

Faust Vrančić izdao je u Veneciji 1595. rječnik pet najuglednijih europskih jezika *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, Latinae, Italicæ, Germanicæ, Dalmaticæ et Hungaricæ*, prvi hrvatski reprezentativni rječnik i prvi samostalno tiskani rječnik u Hrvata. Rječnik ima 6 predgovornih i 128 rječničkih stranica.

Nakon naslovne stranice slijedi posveta isusovcu Alfonsu Carrilliusu „koji je izrazio želju da se rječnik tiska“. Za nas je A. Carrillius važan jer je kao provincijal poslao u Hrvatsku 1606. dva isusovca da u Zagrebu osnuju gimnaziju. U drugom predgovornom članku Faust Vrančić se obraća čitatelju, objašnjava da je odabrao „dalmatinski“ jezik smatrajući da je on među slavenskim jezicima kao toskanski u talijanskom. Daje i nekoliko

uputa za čitanje grafije njemačkog, hrvatskog i mađarskog jezika. Treći je članak zapravo pohvalna pjesma. Iz nje saznajemo ime autora „Dikcionara“ jer ono nije navedeno na naslovnici.

Poslije predgovornih stranica koje nisu numerirane dolazi tekst rječnika od 1. do 128. stranice. Na svakoj stranici riječi su poredane u pet uskih stupaca. U prvom su stupcu latinske, u drugom talijanske, u trećem njemačke, u četvrtom „dalmatinske“ i u petom stupcu mađarske riječi. Sve su riječi, a ima ih oko šest tisuća, iz svakodnevnog života. Za nas je svakako najzanimljiviji tekst na hrvatskom jeziku jer nam je on obrazac jezika živog narodnog govora 16. st. Temelj je hrvatskoga stupca čakavština šibenskog područja Vrančićeva vremena, ali ima i štokavskih, pa i kajkavskih riječi, što pokazuje Vrančićevu težnju za nadregionalnosti. Ovakav rječnik u ono doba mogao je napisati samo čovjek koji je poznao sve te riječi. To je upravo bio Faust Vrančić, koji je govorio sedam jezika, a imao je i klasičnu naobrazbu.

Od 118. do 123. stranice je popis „dalmatinskih“ riječi koje su usvojili Mađari, a od 123. do 128., tj. na posljednjih šest stranica otisnuto je Deset zapovijedi Božjih i glavne kršćanske molitve (Vjeronje, Oče naš, Zdravo, Marijo). Stjepan Babić ističe kako je tekst Očenaša iz Vrančićeva rječnika naš današnji jezik!

Vrančić je djelovao i na europske leksikografe 17. stojeća. Čeh Petar Loderecker preuzeo je sav njegov rječnički materijal (očito s dopuštenjem) i dodao poljske i češke riječi. Predgovor tom sedmojezičnom rječniku napisao je Faust Vrančić Šibenčanin na hrvatskom jeziku! Taj rječnik tumači riječ Dalmata, Dalmatia, Dalmatice doslovno: Hrvat, Hrvatska zemlja, hrvatski te s pravom Vrančićev rječnik nazivamo hrvatskim.

Hrvatskim jezikom Vrančić je napisao beletrističko djelo *Život nekoliko izabranih divic* (Rim, 1606.) koje je posvetio redovnicama sv. Spasa u Šibeniku. Priče su ispriповijedane živo i dinamično s mnogo neočekivanih obrata. Na kraju je pridodao dva kratka latinska pisana teksta - pravopisnu raspravu O načinu čitanja i o Slavvenima.

Naš suvremeni jezikoslovac Josip Lisac naziva Vrančića čudesno svestranim čovjekom i kaže: „Taj je čovjek zaslužan i za poznavanje hrvatskoga jezika i za početke izgradnje današnjega hrvatskoga standardnog jezika. On je na određeni način svijetu prvi rekao da postoji poseban hrvatski jezik među drugim slavenskim jezicima.“

Gospić

BISKUP KRIŽIĆ ODRŽAO BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJI PRIJEM

U četvrtak 21. prosinca gospičko-senjski biskup Zdenko Križić održao je u biskupskom ordinarijatu u Gospiću tradicionalno božićno-novogodišnje primanje za predstavnike županijskih i gradskih vlasti s prostora Gospičko-senjske biskupije. Uz ličko-senjskog župana Darka Milinovića, nazočili su gradonačelnici Gospića, Ogulina, Senja te više načelnika i čelnika raznih institucija kao i predstavnici policije i vojske.

Generalni vikar Gospičko-senjske biskupije mr. Marinko Miličević na početku je u ime klera uputio čestitku biskupu Križiću uz želju da usprkos sve jačoj sekularizaciji ljudi osjete Boga, odnosno vrijeme u kojem Bog sam postaje čovjek, da se u tom vremenu osjeti odnos prema bližnjima i siromasima, kao što ističe u svojoj zadnjoj poslanici papa Franjo. Vlč. Marinko istaknuo je razne dobrobiti Caritasu u proteklog godini u pomaganju hranom, paketima, ogrjevnim drvetom i novcem potrebitima, kao i poplavljenom Ogulinu.

Biskup Križić je uputio srdačni pozdrav vlastima uz zahvalu na odgovornom vršenju svojih dužnosti. Istaknuo je da se biskupija prostire na tri županije, Ličko-senjskoj, Karlovačkoj i Zadarskoj, a dijelom i susjednoj BiH. Prostor je to od 86 župa, od kojih su se neke ugasile, a neke su na tom putu. Tražimo rješenja zajedno s državnim vlastima da spriječimo nestanak života. Problemi biskupije su sve veće siromaštvo, brojne elementarne nepogode, od poplava, požara, suša i oluje, pri čemu ne smije izostati solidarnost za ugrožene. Biskup je za nastupajuću godinu obitelji istaknuo nekoliko projekata: projektiranje doma za smještaj starijih svećenika, izgradnja vjerničkog prostora u Srbu, pastoralnog centra u Plaškom, crkve na Plitvicama te sanaciju Crkve hrvatskih mučenika zbog prokišnjavanja. Glavni projekt trebao bi biti dolazak klauzurnih ili zatvorenih sestara karmelićanki, što bi bila velika dobrobit za biskupiju, zaključio je biskup Križić pozdravivši sve nazočne, a posebno po prvi puta pravoslavnog svećenika, gospičkog jereja Dragana Mihajlovića.

Zvonko Ranogajec

Ogulin

OTVORENA ADVENTSKA IZLOŽBA „OBITELJ“

U petak 15. prosinca u sklopu ovogodišnjeg Adventa u Ogulinu otvorena je središnja adventska izložba na temu obitelji, pošto je i glavna pastoralna tema biskupije za ovu liturgijsku godinu „Obitelj“. Izložba je postavljena u Konferencijskoj sali Pučkog otvorenog učilišta Ogulin, a u njezinom kreiranju sudjelovalo je devet ogulinskih udruga, dvije osnovne i dvije srednje škole, dječji vrtić, učenički dom, KUD Sv. Jura iz Zagorja Ogulinskog, udruga Radost i Društvo naša djeca. Izložba je otvorena u večernjim satima u nazočnosti čelništva grada Ogulina i predstavnika brojnih ustanova kao i oba župnika ogulinskih župa Josipa Štefančića i fra Petra Grubišića. U glazbenom dijelu programa nastupili su članovi Vokalnog ansambla KUD-a Klek iz Ogulina. Ovo je bila 11 godina za redom da se upriličuju prigodne adventske izložbe ogulinskih ustanova i udruga.

Župnik Ogulina Josip Štefančić poručio je uoči otvaranja izložbe: „Nalazimo se u najljepšem mjesecu pred Isusovo rođenje i otvaramo izložbu koja govori o osnovnoj zajednici ljudskog društva, obitelji. Ona je danas evidentno u krizi a o boljitku obitelji ovisi o svima nama. Onako kako nije posustala Nazaretska obitelj, poruka je i nama danas svima da ne posustajemo. U tom smislu i molimo za zagovor Svete obitelji,“ zaključio je vlč. Štefančić. Izložbu je otvorio gradonačelnik Ogulina Dalibor Domitrović, a bila je otvorena do Sveta tri kralja.

Z. Ranogajec

Gospić

NEDJELJA CARITASA

Često puta siromasi imaju mnogo duhovnih vrijednosti s kojima nas mogu obogatiti: poniznost, skromnost, poštenje, dobrotu, strpljivost, umjetnost

Gospičko-senjski biskup Zdenko Križić predslavio je na treću nedjelju Došašća koja se slavi kao i Nedjelja Caritasu svečano misno slavlje a suslavili su župnik i dekan gospički Mario Vazgeč, ravnatelj biskupijskog Caritasu preč. Luka Blažević i kancelar i tajnik biskupa Mišel Grgurić. Liturgijskom glazbom misu je uzveličao katedralni zbor pod vodstvom Franje Puškarića.

Biskup Križić je u propovijedi progovorio o profilima onih koji najbolje svjedoče Isusa Krista. Isusov svjedok ne može biti netko tko zna nešto malo o Isusu, nego onaj tko je Isusa čuo, vidio, dodirnuo, tko se suobličio slici Isusovoj. Ivan Krstitelj je baš takav. On je bio toliko sličan Isusu da ga je sam Isus nazvao najvećim od svih rođenih od žene. Isusov svjedok može biti samo onaj čiji je život prožet iskustvom Boga i čija prisutnost može u drugima izazvati nostalgiju Boga, želju za Bogom. Autentični Isusovi svjedoci svojim životom baš to izazivaju kod drugih. Nažalost, mnogi umjesto da dadu svjedočanstvo Svijetlu istinitom, sve čine da bi oni sjali i bljeskali. Isus ne treba takvih svjedoka, nego svjedoka koji znaju gasiti sebe, koji znaju staviti sebe u drugi plan, da dođe do izražaja Svijetlo istinito, Isus Krist. Ivan Krstitelj je bio baš takav. On nema problema poniziti se do te mjere da će reći da on nije dostojan Isusu odriješiti remenje na obući, da nije dostojan učini ni ono što čine sluge ili robovi svome gospodaru. Kako mnogi danas pate od toga da budu važni, da imaju moć i ugled, traže stalno neke titule i priznanja, a malo ih zanima koliko u sebi imaju vrijednosti. Čovjek je vrijedan onoliko koliko vrijednosti nosi u sebi, a ne prema nekim drugim kriterijima.

Biskup je u nastavku progovorio i o potrebi solidarnosti i davanja u nedjelji Caritasu: „Danas je nedjelja Caritasu, nedjelja u kojoj pokazujemo posebniju solidarnost s našom braćom i sestrama koji oskudijevaju materijalnim dobrima. Oni zato što su siromašni nisu manje vrijedni i ne treba ih biti stid reći da su siromašni. Često puta siromasi imaju mnogo drugih duhovnih vrijednosti s kojima nas mogu obogatiti: poniznost, skromnost, poštenje, dobrotu, strpljivost, umjetnost znati živjeti sa malo, a ne izgubiti radost i vedrinu.“

Zato papa Franjo govori puno o tome kako ne pomažemo samo mi siromašne, nego i siromašni još više pomažu nas, u mnogo čemu što se novcem ne može kupiti. Svaki naš i najmanji dar potrebitima nije naš gubitak nego dobitak. Isus jamči da niti čaša vode pružena nekome neće ostati ne nagrađena, i to višestruko. Darivanje potrebitih je najbolji način da pripravimo put Gospodinu do našeg srca i do našeg doma. Tako će nam i Božić biti poseban.“

Biskup Križić je nakon mise održao kratko primanje u caritasovoj dvorani u za predstavnike šest obitelji s prostora Gospičko-senjske biskupije koje je Caritas ove godine odabrao kao najpotrebitije, te im je uz čestitku uručena i novčana pomoć koju će dobiti i ostale četiri obitelji koje su bile spriječene da se odazovu. Okupljene vjernike uz biskupa pozdravio je i ravnatelj Caritasu Gospičko-senjske biskupije preč. Luka Blažević kao i voditeljica caritasova ureda Katica Matanić, župnik Gospića Mario Vazgeč te tajnik i kancelar biskupije Mišel Grgurić. Biskup je prije uručivanja caritasovih čestitki i novčanih priloga poručio obiteljima: „Radosni smo da Vam možemo pomoći i podijeliti s vama radost nastupajućeg Božića. To nije milost već obveza jer kršćanski je dijeliti. Ne doživljavajte se da prosite već dobivate ono na što imate pravo. Pomažemo vam uz želju da vas Bog pohodi te da s novim snagama nađete Božji mir. Dijelimo ovdje da budemo bliži te zahvalimo Caritasu koji radi radostan posao“, zaključio je biskup.

Zvonko Ranogajec

Ogulin

BOŽIĆNI NAPJEVI VOKALNOG ANSAMBLA KUD-A KLEK NA CD-U „NARODI NAM SE“

Vokalni ansambl KUD-a Klek iz Ogulina održao je na blagdan sv. Stjepana prvomučenika Božićni koncert u župnoj crkvi sv. Križa u Ogulinu i tom je prilikom svečano promovirao svoj CD s 20 hrvatskih pučkih božićnih napjeva i kolendi pod nazivom „Narodi nam se“.

Ogulinski majstori vokalnog zbornog pjevanja djeluju jedno desetljeće pod umjetničkom palicom vrsnog etnomuzikologa dr. sc. Joška Čaleta koji je svoj umjetnički entuzijazam i stručnost prenio na ogulinske pjevače koji su svi redom došli iz KUD-a Klek kao dotadašnji plesači. Nakon mukotrpnog vježbanja svoj prvi koncert održali su 2007. godine na isti dan i istom mjestu uz repertoar 18 božićnih napjeva iz raznih dijelova Hrvatske. Od tada gostuju u nizu hrvatskih gradova kao i inozemstvu, od Praga i Budimpešte, do Bratislave, Bergama, Kočevja i Neuma, kao i Međugorja. Svoj najveću uspjeh postigli su na Festivalu božićnih pjesama u Sesvetama 2016. Kada su osvojili 1. mjesto.

Na ovom nosaču zvuka predstavili su božićni repertoar iz različitih hrvatskih kulturnih areala od Dalmacije (Lastovo, Veli Iž, Lišane Ostrovičke, Posedarje, Bol, Prvić Šepurine, Starigrad na Hvaru, Murter i Zaton kod Dubrovnika), preko Međimurja, Istre (Lupoglav), Baranje (Topolje), Podravine pa do Ogulinskog kraja (Modruš i Tounj).

Nakladnik CD-a je KUD Klek, izvršni producent je Nikolina Luketić Delija, inače umjetnička voditeljica KUD-a Klek, grafičko oblikovanje obavio je Marko Turković a autori bogatih tekstovnih zapisao u sam CD uz dirigent i voditelj ansambla dr. sc. Joško Čaleta, Nikolina Luketić Delija i Ana Krznarić. Autori fotografija su Foto studio Miro Brozović kao i arhiv KUD-a Klek i Nikoline Luketić Delija. Jednosatni koncert s velikih interesom odgledali su brojni ljubitelji božićnih napjeva iz ogulinskog kraja kao i gospićko-senjski biskup Zdenko Križić i više svećenika.

Z. R.

Slunj

MOSTOVI 2018.

U božićnom vremenu iz tiska je po tradiciji izišao godišnjak Slunjskog dekanata Mostovi 2018. List izdaje Slunjski dekanat, a glavni urednik je župnik i dekan slunjski mons. Mile Pecić. Suradnici su župnici župa Slunjskog dekanata Šimo Božić, Ivan Hodak, mons. Mile Pecić, Stanko Smiljanić i mons. Marijan Ožura. Naslovnica Mostova posvećena je biskupijskom susretu ministranata u Slunju, dok na zadnjoj stranici dominira detalj s koncerta Thompsona u Slunju i Velike Gospe iz Cetingrada. Mostovi na 28 stranice prate crkvena zbivanja tijekom 2017. godine u župama Slunjskog dekanata ali i svjetovna događanja u gradu Slunju te općinama Rakovici i Cetingradu. Novi broj Mostova je 30. po redu a sve fotografije su u boji.

Mili Peciću biskup Križić je čestitao na tri desetljeća priređivanja Mostova kao i mons. Marijanu Ožuri na 50 i vlč. Mili Šajfaru na 40 godina svećeništva. Zatim slijedi uvodna riječ mons. Mile Pecića koji ističe: „Iza nas je 30 brojeva godišnjaka Mostovi, a ovaj posljednji broj bilježi događaje iz 9 župa kao i važnije događaje cijele biskupije tijekom 2017. godine. Iako nam najnovija tehnološka dostignuća na polju medija nude velike mogućnosti, ipak jer pisana riječ najeminentniji svjedok vremena“ zaključio je mons. Pecić. Glavni dio Mostova je prikaz kronika župnih zbivanja za Slunj, Blagaj, Cvitović, Lađevac, Cetingrad, Rakovicu, Drežnik, Vaganac i Zavalje, ali ima još puno zanimljivih rubrika.

Z. R.

Ogulin

BOŽIĆNI KONCERT PJEVAČKOG ZBORA KUD-A „INA“ ZAGREB

U subotu navečer 16. prosinca u župnoj crkvi sv. Križa uz Ogulinu održan je središnji kulturni događaj ovogodišnjeg Adventa u Ogulinu, božićni koncert pjevačkog zbora KUD-a „Ina“ iz Zagreba. Pod ravnanjem maestra Bojana Pogrmilovića vrsni majstori zbornog pjevanja prezentirali su ogulinskoj publici u prostoru župne crkve predivne glazbene trenutke koji su im približili otajstvo božićnog vremena.

Zagrebački glazbeni virtuoz animirali su i večernju misu, da bi kasnije održali polusatni koncert s adventskim skladbama kojima su nas odveli u sve dijelove svijeta. Tako su predstavili božićne skladbe iz sjeverne Amerike, preko Portorika pa do Venecuele. Predstavili su i klasike iz većine europskim zemalja a iz Hrvatske međimurske skladne a završili su koncert možda ponajboljom božićnom pjesmom „Narodi nam se“. Na koncu izmijenjeni su darovi gostiju iz Zagreba ogulinskom župniku Josipu Štefančiću i voditeljici KUD-a Klek Nikolini Luketić Deliji.

Zagrebački zborni pjevači uveličali su svojim nastupom i program paljenja 3. adventske svijeće kod kipa Kralja Tomislava koju je blagoslovio župnik Štefančić.

Z. R.

Udbina

KRBAVA BROJ 5

U božićno vrijeme iz tiska je izišao peti broj Krbave, godišnjaka Udbinskog dekanata., najmlađeg dekanata Gospićko-senjske biskupije kojeg je biskup Mile Bogović obnovio 2012. godine. Glavni urednik Krbave je zadnje dvije godine župnik i dekan udbinski i čuvar nacionalnog svetišta Crkve hrvatskih mučenika preč. Josip Šimatović, dok uredništvo čine Tino Labrović, Božo Mandurić, Mile Čančar, Dino Rupčić i Goran Antunović. Lektor je s. Robertina Medven a u nakladi 1000 primjeraka tiskan je u Tiskari Šuljić u Rijeci. Na naslovnici dominira skupna slika za hodočašća pokreta Injigo na Udbinu, a na zadnjoj stranici unutrašnjost filijalne crkve sv. Ivana Krstitelja u Smoljancu.

Ponajveći dio godišnjaka Krbave posvećen aktivnostima župa Udbinskog dekanata o čemu izvještavaju njihovi župnici. Krbava zatim donosi bogatu aktivnost u Nacionalnom svetištu Crkve hrvatskih mučenika tijekom godine s težištem na proslavu Dana hrvatskih mučenika koji je ove godine predslavio šibenski biskup i bivši upravitelj udbinskog svetišta mons. Tomislav Rogić, kao i 2. Hodočašću Hrvatske kopnene vojske.

Z. R.

Senj

JUBILARNI 25. BROJ SVJETIONIKA

U Božićnom vremenu iz tiska je izišao novi, jubilarni 25. broj glasila župe Uznesenja BDM iz Senja Svjetionika, koja već 17. godina izdaje svoje glasilo. Senj, nekadašnje biskupijsko središte preko ovog periodnog glasila prati zbivanja u Senju i župama Senjskog dekanata. List uređuje vjeroučiteljica Franciska Butković i uredništvo u sastavu župnik dr. Richard Pavlič, Branka Šolić, Blaženka Ljubović, Radica Turina, Davor Prpić, Ivan Prpić i Ana Tomljanović. Ovaj broj ima nakladu od 800 primjeraka, na naslovnici dominira lik Gospe i malog Isusa koji simbolički najavljuje pastoralnu temu biskupije, Godinu obitelji, a na posljednjoj stranici ovogodišnji krizmanici i prvopričesnici.

Z. R.

POTPISANI UGOVORI O KAPITALNIM DONACIJAMA RIJEČKOJ NADBISKUPIJI

U župnom uredu najstarije župne crkve u Rijeci - Uznesenja Blažene Djevice Marije (Vela crikva/Assunta) u četvrtak 14. prosinca riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić i župan Primorsko-goranske županije Zlatko Komadina potpisali su Ugovore o kapitalnim donacijama Riječkoj nadbiskupiji. Potpisivanju Ugovora nazočili su župnik župe Uznesenja BDM mons. Sanjin Francetić, ekonom Riječke nadbiskupije vlč. Piotr Modrzejewski, zamjenica župana Marina Medarić i pročelnik Ureda županije Goran Petre te suradnici.

Primorsko-goranska županija izdvojila je sredstva u iznosu od 200.000,00 kn za sanaciju krova na crkvi Uznesenja BDM u Rijeci (100.000,00 kn), rekonstrukciju krovništva crkve sv. Petra i Pavla u Bribiru (50.000,00 kn) i uređenje književne zbirke iz arhiva župe Novi Vinodolski uz konzerviranje i katalogizaciju rukopisne građe (50.000,00 kn).

Nadbiskup Devčić zahvalio je županu i PGŽ-u na donaciji kazavši kako ovo nije prvi puta da PGŽ pomaže u održavanju sakralnih objekata i spomenika kulture u Riječkoj nadbiskupiji. Oni jesu u vlasništvu Riječke nadbiskupije, no riječ je o kulturnom blagu našega naroda i potrebna je pomoć i gradskih i županijskih ustanova kako bi se ti objekti i spomenici očuvali u stanju kakvom zaslužuju, kazao je nadbiskup.

Župan Komadina istaknuo je da PGŽ treba biti integrativni faktor u svojoj društvenoj zajednici te da ne smijemo dopustiti da zub vremena nagrize ono što predstavlja našu povijesnu baštinu. Radi se o jako vrijednim objektima, relikvijama i umjetničkim djelima. Osim toga, suradnja PGŽ i Riječke nadbiskupije nije usmjerena samo na ovakve projekte, nego je puno šira, kazao je župan te kao primjer naveo da se dodatna sredstva daju i za riječki hospicij. Pored ovoga PGŽ je ove godine izravno sufinancirala i sanaciju vitraža i fasade na crkvi župe Marije Pomoćnice u Rijeci sa 20.000, 00 kuna, župni ured sv. Filipa i Jakova na Grobniku i obnovu zvonica na crkvi sa 25.000, 00 kuna te obnovu crkve u Liču sa 20.000, 00 kuna.

Zahvalnu riječ uputio je župnik mons. Sanjin Francetić. Podsjetio je da u crkvu dolaze vjernici iz gotovo svih dekanata Riječke nadbiskupije. Dnevno na osobnu molitvu dođe više od 300 ljudi, a u sezoni i više kada mnogobrojni turisti dolaze kako bi vidjeli umjetnička blaga koja ova crkva ima. Tada se javlja problem jer je unutrašnjost još uvijek pod skelama jer se zadnjih 26 godina intenzivno radi na obnovi crkvi, podsjetio je mons. Francetić. Crkva se istražuje povijesno i umjetnički. Stručnjaci su, između ostaloga, pronašli komplet misnih ruha iz 15. stoljeća, relikvije jedne svete o čemu će javnost pravovremeno biti obaviještena, a sam glavni oltar ima 39 vrsta mramora i vrlo je rijedak u ovom dijelu Europe, rekao je župnik. Dodao je da su relikvijari jako dobro sačuvani, osobito sv. Marcijana, te da župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije predstavlja najvažnije sakralno zdanje u gradu Rijeci. Njenu vrijednost i važnost očuvanja umjetničkog blaga koje se nalazi u ovoj najstarijoj riječkoj župnoj crkvi prepoznalo je Ministarstvo kulture i prošle godine dalo 200.000, 00 kuna za obnovu slika. No, potrebno je puno više za očuvanje vrijedne kulturno povijesne baštine čiji ostaci sežu u 5. stoljeće, kazao je mons. Francetić. Na kraju je okupljene uputio na mrežnu stranicu: <http://baroknarijeka.uniri.hr/> Ista donosi pregled dosadašnjih istraživanja povijesnog blaga crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rijeci.

Nakon potpisivanja mons. Francetić proveo je nadbiskupa, župana i suradnike Velom crikvom i upoznao ih s radovima koji su u tijeku, kao i s povijesnim činjenicama vezanim uz ovu crkvu. Najavio je rad na monografiji župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije te izrazio nadu da će tiskanje iste sufinancirati PGŽ.

Helena Anušić

BLAGDAN DON BOSCA U ZNAKU VAŽNIH OBLJETNICA

Salezijanci u Rijeci svečano su 31. siječnja proslavili blagdan svog utemeljitelja sv. Ivana Bosca. Ovogodišnja proslava u župi Marije Pomoćnice bila je u znaku stoljeća salezijanske prisutnosti u Rijeci te 25. obljetnice djelovanja Salezijanske klasične gimnazije. Svečano euharistijsko slavlje u salezijanskoj crkvi predvodio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić.

Nadbiskup je zahvalio salezijancima na svemu što su učinili u njihovoj stogodišnjoj prisutnosti u Rijeci kao i na svemu što i dalje čine, posebno njegujući svoju karizmu okupljanja i podučavanja mladih ljudi. „Slaviti blagdan don Bosca ne možemo bez da se osvrnemo na pitanje mladih danas. Veliki su izazovi odgoja jer danas su brojni drugi izvori informacija, posebno novi internetski mediji, koji roditeljima otežavaju zadaću i koji su stubokom promijenili živote mladih ljudi“, rekao je nadbiskup te objasnio da je osnovno pitanje kako na mlade prenijeti prave vrijednosti. „To je moguće samo ako se tome potpuno predamo kao don Bosco koji je bio jedinstven u svojoj ljubavi prema mladima“, objasnio je nadbiskup te zaželio svima koji s mladima rade, a posebno salezijancima i brojnim suradnicima njihove velike obitelji, da im don Bosco bude trajno nadahnuće.

Dvoje mladih, supružnici Novaković, pod misom su svečano dali apostolska obećanja da će nasljedovati nauk i primjer don Bosca te živjeti autentičnu karizmu salezijanaca te su tako službeno primljeni među zajednicu salezijanskih suradnika. Nakon mise vjernici su imali priliku odati štovanje relikvijama don Bosca.

DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA

Svijećnica, blagdan prikazanja Gospodinova, okupio je 2. veljače u riječkoj katedrali sv. Vida brojne redovnice, redovnike i osobe posvećenog života koji se toga dana prisjećaju svoje temeljne odluke, da život posvete Bogu.

Misu je u katedrali predvodio mons. Nikola Uravić koji je okupljene podsjetio da njihov život posvećen Bogu i transcendentnoj stvarnosti donosi brojne plodove i ovdje na zemlji. „U našem gradu, Bogu hvala, djeluju brojne redovničke zajednice koje svoje poslanje ostvaruju brigom za siromašne, odbačene, bolesne, ili su posvećene odgoju i pastoralnom radu.“ Posebno je čestitao zajednici salezijanaca koji ove godine proslavljaju 100. obljetnicu dolaska u Rijeku.

Mons. Uravić je podsjetio kako je svaka Bogu posvećena osoba u svojoj intimi odgovorila na taj Božji poziv, ali to predanje Bogu ne ostaje zatvoreno u pojedincu. „Bog je želio da to ostvarujemo u zajednici, organizirano. Zbog toga je ustanovio Crkvu i dao upute kako ju organizirati.“ Potaknuo je stoga sve Bogu posvećene osobe da služeći Bogu nastave služiti ljudima.

TRIBINA: 'ISTINA O ISTANBULSKOJ KONVENCIJI'

U Centru za mlade "Bl. Miroslav Bulešić" Riječke nadbiskupije 29. siječnja u održana je tribina Istina o Istanbulske konvenciji koja je izazvala veliko zanimanje i okupila brojne zainteresirane. Na početku tribine prisutne je pozdravio i zaželio dobrodošlicu u Centar povjerenik za mlade Riječke nadbiskupije, vlč. Marko Šarić. Predstavio je predavača tribine nakon čega je prepustio riječ prvom predavaču Ladislavu Ilčiću iz udruge Glas roditelja za djecu – GROZD.

Ladislav Ilčić je u svom izlaganju objasnio je kako je riječ o Konvenciji Vijeća Europe protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji koja je napisana 2011. u Istanbulu te je s toga poznata i kao Istanbulska konvencija. Konvencija ima za cilj sprječavanje nasilja u obitelji, što nikome nije sporno, objasnio je Ilčić, ali je istaknuo koji su momenti u njoj neprihvatljivi. Neki dijelovi Konvencije idu u smjeru promocije doktrina rodne ideologije koja, kako je rekao, može donijeti brojne štetne posljedice za obitelj i društvo. Ta se ideologija vodi stavom da je rod društvena kategorija i da se čovjek rađa bez roda, iako ima spolna obilježja. Naveo je niz bizarnih slučajeva promjene roda, ali i zakonskih regulativa, koje su posljedica promicanja rodne ideologije. Istaknuo je kako se tu govori o ideologiji jer unatoč brojnim pokušajima znanstvenog dokazivanja ove teorije ona nije znanstvenom utemeljena.

Više o tome rekao je mons. Nikola Radić, svećenik Krčke biskupije koji već niz godina prati razvoj ovog fenomena. Prisutne je potaknuo da se dobro informiraju o ovoj temi jer ta se ideologija već provlači na mala vrata u mnoge dokumente i u obrazovne ustanove, vrtiće, škole... „Nije rodna ideologija usmjerena samo protiv obitelji, rodna ideologija je usmjerena prvenstveno protiv čovjeka, cilj joj je raščovječenje. Uništiti u čovjeku sliku o sebi koju on ima, prirodnu i pogotovo kršćansku, vjersku, da je čovjek slika Božja“, objasnio je Radić.

Okupljenima se obratila i predstavnica udruge za cjeloviti spolni odgoj Teen STAR gđa. Sonja Kolić koja je govorila o djeci i njihovom razvoju te kako bi rodna ideologija mogla utjecati na njih. Istaknula je kako su odrasli (roditelji, učitelji, odgajatelji...) kao modeli jako važni za razvoj djece te da bi promicanje rodne ideologije moglo imati vrlo teške posljedice po njihovo psihičko i tjelesno zdravlje.

AMA

DEKANATSKI SUSRETI KRIZMANIKA

U organizaciji Ureda za mlade Riječke nadbiskupije te Riječkog evangelizacijskog tima "ET" u subotu, 3. veljače održan je dekanatski susret krizmanika Kastavskog dekanata u Osnovnoj školi Srdoči. Krizmanici su sudjelovali u bogatom programu kroz kateheze, igrokaz, pjesmu i veselje a vrhunac susreta bilo je slavlje sv. ispovijedi. Roditeljima krizmanika bilo je ponuđeno predivno svjedočanstvo bračnog para Jelušić iz Matulja.

Ove jeseni u našoj nadbiskupiji održana su tri susreta ovogodišnjih pripravnika za krizmu u organizaciji Ureda za mlade i Riječkog evangelizacijskog tima. Susret krizmanika Prvostolnog dekanata održan je 28. listopada 2017. u osnovnoj školi Kozala, Crikveničkog dekanata 11. studenog u srednjoj školi dr. Antuna Barca i Bakarskog dekanata 18. studenog u osnovnoj školi Jelenje.

Novost na ovogodišnjim susretima krizmanika jest program „FÍCO“ koji je nastao kao plod tečaja „Filip“ koji je sastavni dio tečaja Škole nove evangelizacije. Ovaj program su vodili i animirali članovi Riječkog ET-a (evangelizacijskog tima). Kateheze „Božja ljubav“, „Griješ“ i „Spasenje“ popraćene su interaktivnim prezentacijama, prigodnim igrokazima, animacijom i pjesmom. U radionici naslova „Moj Bog i ja“ priključili su im se i vjeroučitelji dekanata. Potaknuti ispitom savjesti krizmanici su se u velikom broju odazvali na sakrament ispovijedi koji je uslijedio. Svaki susret završio je kvizom i pjesmom.

U ovoj godini slijede još dva susreta i to:

17. veljače 2018. za opatijski dekanat u Osnovnoj školi Rikard Katalenić Jeretov

3. ožujka 2018. za trsatski dekanat u Auli Ivana Pavla II

KAMP SEDMAŠA I OSMAŠA

Verso l'alto izraz je koji se veže za mladog blaženika Piera Giorgia Frasaatija. Doslovni prijevod izraza je „Prema gore“. Motiv veoma često vezan za tog sveca su naravno i planine. Mladi blaženik često je sa svojim prijateljima išao na izlete u planine gdje se Gospodina može susresti na jedan poseban i tako jednostavan način. Tako smo i mi htjeli okupiti sedmaše i osmaše našeg Oratorija i pružiti im jedno posebno iskustvo života- kamp.

U pratnji 6 animatora i don Danijela Dragičevića 20ak mladih provelo je 3 dana u Čabru. Tema kampa bilo je upoznavanje don Bosca, njegovog života, stila rada, ljubavi za mlade i njegovog djela u svijetu. Kada se nalazite u samom centru Čabra pogled vam krađu planine koje ga okružuju sa svih strana. Jedan vrh je ipak malo drugačiji jer se na njemu prostire križ koji nam sada izgleda sićušno i veoma daleko, gotovo nemoguće za doseći. Kada smo čuli da ćemo ići tamo, bili smo sigurni da je to samo šala. Šetnja kroz predivnu goransku šumu bila je najbolja prilika za razgovor i upoznavanje. Naš cilj, onaj daleki križ, bio je osvojen i tek tada smo vidjeli njegovu pravu veličinu.

Ta avantura nas je naučila da kad vidimo neki svoj cilj i on izgleda dalek i nedostižan, ne znači da to i je. Uz trud i dobre prijatelje kroz život možemo osvajati čak i one ciljeve koji se čine nemogućim.

Lorena Kalić

MJESEČNA DUHOVNA OBNOVA ZA MLADE

U srijedu, 24. siječnja u kapeli Centra za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“ održana je mjesečna duhovna obnova za studente i mlade. Bila je to prilika za mnoge da pristupe sakramentu ispovijedi, kao i da sudjeluju na molitvi krunice. Središnje misno slavlje predvodio je dominikanac o. Ivan Dominik Iličić.

Po završetku euharistijskog slavlja podijelio je mladima mladomisnički blagoslov, a nakon mise mladi su sudjelovali u klanjanju pred Presvetim Oltarskim Sakramentom te kratkoj pobožnosti - molitvi i litanijama na čast bl. Miroslava Bulešića. Večer je zaključena zajedničkim druženjem u prostorijama Centra. Duhovnu obnovu glazbeno je animirao Zbor mladih Riječke nadbiskupije.

Petra Štokić

DUHOVNE VJEŽBE ZA VJEROUČITELJE

U organizaciji Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije od 15. do 17. prosinca 2017. u Domu pastoralnih susreta u Lovranu održane su godišnje duhovne vježbe za vjeroučitelje laike o temi „Neka utihnu riječi, a Život neka progovori“. Voditelj duhovnih vježbi bio je vlč. mr. sc. Đulijano Trdić, dr. med.

Na početku programa, u petak 15. prosinca, sve je okupljene pozdravio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić. Otac nadbiskup je naglasio važnost trajne duhovne formacije vjeroučitelja bez koje nema autentičnog vršenja vjeroučiteljske službe u školi te je sve potaknuo da uvijek imaju na pameti da su odgovorni pred Bogom za duše djece kojoj prenose ljepotu i bogatstvo vjere.

Posebno im je zahvalio za sav trud koji ulažu u radu s učenicima u školama i u župi i zaželio im da se nikada ne umore ili obeshrabre u svomu radu nego da uvijek nose u svom srcu Kristov žar ljubavi prema bližnjima, a to je moguće ako se neprestano budu napajali na duhovnom vrelu Kristove riječi i žive blizine s njime.

Program duhovnih vježbi obuhvaćao je pet tematskih razmatranja koja su bila temeljena na sveto-pisamskoj riječi, duhovnim poticajima pojedinih blaženika i svetaca Katoličke Crkve i životnim svjedočanstvima pojedinaca. Tijekom duhovnih vježbi vjeroučitelji su imali priliku za sv. ispovijed i za svakodnevno slavljenje sv. mise u kapeli Doma.

TRADICIONALNO BOŽIĆNO ČESTITANJE RIJEČKOM NADBISKUPU

U ponedjeljak 18. prosinca u Bogoslovnom sjemeništu „Ivan Pavao II.“ u Rijeci održana je duhovna obnova za svećenike i đakone Riječke nadbiskupije, Duhovnu obnovu vodio je vlč. mr. sc. Đuliano Trdić, voditelj Centra za savjetovanje Riječke nadbiskupije. Nakon duhovne obnove u prostorima riječke Bogoslovije upriličeno je tradicionalno božićno čestitanje riječkom nadbiskupu mons. dr. Ivanu Devčiću. Čestitanju su se pridružili voditelji i predstavnici redovničkih zajednica i družbi apostolskog života te predstavnici vjernika laika.

Generalni vikar Riječke nadbiskupije mons. Emil Svažić u ime nazočnih svećenika, redovnika i redovnica te vjernika uputio je čestitku nadbiskupu te iznio pregled najvažnijih događaja u protekloj godini na razini opće Crkve, domovinske Crkve i Riječke nadbiskupije. Govoreći o protekloj pastoralnoj godini - Godini prenošenja vjere u Riječkoj nadbiskupiji, istaknuo je kako je ista bila sadržajna. U organizaciji događaja i aktivnosti u radu s obiteljima prednjačili su Katehetski ured te Ured za obitelj koji je ove godine obilježio 15. godišnjicu djelovanja. Pastoralna godina koja je u tijeku - Godina roditeljstva - za prioritete ima rad s mladima te pripremu obitelji za Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se u rujnu 2018. održati u Solinu, kazao je mons. Svažić.

Govoreći o događajima koji su obilježili 2017. u Riječkoj nadbiskupiji podsjetio je na dvodnevni boravak relikvije neraspadnutog tijela sv. Leopolda Bogdana Mandića u kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske u Rijeci, obilježavanje 390. obljetnice isusovačkog kolegija, gimnazije i Sveučilišne knjižnice u Rijeci kao i posvetu nove župne crkve sv. Ane na Donjoj Vežici. Također, među brojnim događajima istaknuo je tri đakonska i dva prezbiterijska ređenja, otvaranje Centra za savjetovanje i Centra za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“. Na kraju je nadbiskupu Devčiću čestitao Božić, ali i skorašnji imendan i rođendan.

Nadbiskup je zahvalio generalnom vikaru na izvještaju, a okupljene potaknuo na molitvu za Svetoga Oca. Kao poglavar Katoličke crkve, on na sebi nosi teret cijele Crkve koja ima različite probleme na različitim stranama svijeta. Sjetimo se kršćana koji su proganjani i ubijani. Oni su također naša braća, kazao je nadbiskup. U nastavku je istaknuo da je prisutnost Bogoslovnog sjemeništa u Rijeci poticaj svima da se zauzmu za svećenička zvanja. Ona se rađaju u obiteljima i župama i prioritet nam mora biti odgoj mladih i rad s mladima, kazao je mons. dr. Devčić. Govoreći o inicijativama, osobito karitativnim koje pokreće Riječka nadbiskupija, na osobit način istaknuo je riječki hospicij kao najveću 'propovjedaonicu' u gradu. Crkva se nigdje s tolikim autoritetom ne predstavlja kao u hospiciju, rekao je mons. dr. Devčić.

Na kraju je zahvalnu riječ uputio redovničkim zajednicama za karitativni apostolat. Čestitajući blagdan Kristova rođenja okupljene je potaknuo na zajedništvo kazavši da samo tako možemo s većom nadom gledati u budućnost i ići joj u susret.

Helena Anušić

2017. - NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI

- dvodnevni boravak relikvije neraspadnutog tijela sv. Leopolda Bogdana Mandića u kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske u Rijeci
- obilježavanje 390. obljetnice isusovačkog kolegija, gimnazije i Sveučilišne knjižnice u Rijeci
- posveta nove župne crkve sv. Ane na Gornjoj Vežici.
- tri đakonska i dva prezbiterijska ređenja
- otvaranje Centra za savjetovanje
- otvaranje Centra za mlade „Bl. Miroslav Bulešić“

MONS. DR. O. ZIELINSKI, U PRATNJI SLUŽBENOG PAPINSKOG PREVODITELJA, POSJETIO NADBISKUPA DEVČIĆA

Opat dr. Christopher Zielinski, začasni kanonik riječkog kaptola, u pratnji don Andree Cappelli, službenog prevoditelja knjiga pape emeritusa Benedikta XVI., prefekta kardinala Muellera i prefekta kardinala Saraha, posjetio je 4. siječnja u Nadbiskupskom ordinarijatu riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića.

Uz nadbiskupa susretu je nazočio i biskupski vikar mons. Matija Matičić te su sugovornici razgovarali o temama vezanim za opću Crkvu i smjeru u kojem ona ide pontifikatom pape Franje te o projektima i događanjima u našoj riječkoj Crkvi, a prateći smjernice pape Franje posebno o zauzetosti za bolesne, siromašne i nemoćne. U tom pogledu nadbiskupijski projekti poput Hospicija, Kuće utočišta za beskućnike, javnih kuhinja su od velike važnosti u svakodnevnoj brizi za svakoga čovjeka.

Opat Zielinski je poglavar Olivetanskog benediktinskog samostana te je zaželio da na području naše nadbiskupije gdje su u povijesti djelovali oci benediktinci Olivetanci bude više vanjskih članova njihove monaške zajednice, poput mons. Matičića, te se možda u budućnosti stvori i zajednica oblata svećenika koji će u svom svakodnevnom poslanju na području Riječke nadbiskupije lakše živjeti i djelovati uz pomoć benediktinske duhovnosti.

U svom trodnevnom posjetu gosti su se susreli i s talijanskim konzulom N.J.E. Paolom Palminterijem te je održano još nekoliko važnih sastanaka.

NADBISKUP NA MISI ZORNICI PROSLAVIO GODIŠNJICU BISKUPSKOG POSVEĆENJA

Riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić predvodio misu zornicu u subotu 16. prosinca u katedrali sv. Vida u Rijeci, na oltaru Gospe Žalosne, proslavio je 17. obljetnicu svog biskupskog posvećenja.

Zahvalio je rektoru katedrale, svećenicima, svojim suradnicima te svim vjernicima na podršci u ovih 17 godina biskupske službe. Članovima Zdruga katoličkih skauta koji su sudjelovali na misi zahvalio je na zauzetosti koju bezuvjetno pružaju njemu i Riječkoj nadbiskupiji te u radu s mladima.

Na kraju mise rektor Katedrale mons. Matija Matičić čestitao je u ime okupljenih vjernika i svoje osobno ime nadbiskupu Devčiću 17. obljetnicu. Podsjetio je da je tijekom tih godina riječki nadbiskup pokrenuo djelovanje mnogih karitativnih ustanova u Riječkoj nadbiskupiji. Jedan od primjera je i riječki hospicij, kazao je mons. Matičić.

H. A.

USUSRET 55. OBLJETNICI ŽUPE SVETE OBITELJI

Jedna župa Riječke nadbiskupije - župa Svete Obitelji na Pećinama - u veljači će proslaviti 55. obljetnicu osnutka župe. Osnovana je dekretom senjsko-modruškog biskupa mons. Viktora Burića 28. siječnja 1963. godine, a samostalno je počela djelovati 1. veljače iste godine nakon što je odijeljena od župe sv. Ćirila i Metoda na Sušaku. Kuća u kojoj se odvija život župe kupljena je uz pomoć Nadbiskupije i dobročinitelja 1963.g., kao i sadašnja kapela u prizemlju župne kuće. Kapela je adaptirana kao liturgijski prostor koji je namijenjen za oko 150 osoba.

Prvi župnik župe Svete Obitelji bio je dr. Ljubo Kučan koji je istovremeno bio i župnik župe sv. Ćirila i Metoda na Sušaku, te dr. Ivan Ilijić. Od tada pa do danas u župi Svete Obitelji pastoralno su djelovali mnogobrojni župnici.

Župa Svete Obitelji još uvijek nema župnu crkvu. U Godini obitelji odobren je projekt za izgradnju nove župne crkve, dok je temeljni kamen za izgradnju blagoslovio sv. Ivan Pavao II. 2003. godine tijekom svog pastirskog pohoda Rijeci. Župljani se svesrdno nadaju realizaciji projekta izgradnje nove župne crkve za čije ostvarenje svakodnevno mole i prikupljaju novčana sredstva.

Ova riječka župa svoja vrata otvorila je vrata mnogobrojnim molitvenim zajednicama koje su nastale kao plod Drugog vatikanskog koncila. Tako su u župi aktivne četiri zajednice: Neokatekumenska zajednica, Euharistijska zajednica Srca Isusova i Marijina, Zajednica Schönstattke obitelji, te prelatura Opus Dei.

Župa Svete Obitelji kroz mnogobrojne aktivnosti nastoji obitelji uključiti u aktivni život župe, bilo kroz tradicionalni pastoral ili kroz zajednice, a uvijek u suradnji sa župnikom vlč. Vjekoslavom Kovačom, vjeroučiteljicom i vjernicima laicima. Župljani na više načina sa svojim župnikom doprinose životu mjesne zajednice. Jedan od primjera je uređenje župnog vrta o kojemu brinu vjernici zajedno sa svojim župnikom. Ljepota vrta prepoznata je te je isti izabran za manifestaciju „Dir po Pećinama“ koja se odvija pod okriljem Svete Doroteje, svete i mučenice, suzaštitnice župe. Sadašnja ulica - Šetaliste XIII. divizije - u prošlosti je nosila njezino ime.

Helena Anušić, Maja Kuljiš

DRUGI SUSRET GORANA NA TRSATU

Drugi po redu „Adventski susret Gorana u Rijeci - Pod okriljem Majke Božje Trsatske“ u organizaciji Društva Gorana, Franjevačkog samostana Trsat i svećenika rodom iz Gorskog kotara održan je 9. prosinca na Trsatu.

Svetu misu u Bazilici Majke Božje Trsatske predvodio je mons. Emil Svažić, generalni vikar Riječke nadbiskupije, rodom iz Brod Moravica. Misi je nazočio veliki broj riječkih Gorana, a koncelebrirali su svećenici rodom iz Gorskog kotara: fra Bernard Barbarić, gvardijan franjevačkog samostana na Trsatu, vlč. Vjekoslav Kovač, župnik župe Sv. Obitelji (Pećine), vlč. Kristijan Malnar, župnik župe BDM Karmelske (Drenova), vlč. Josip Tomić, upravitelj Doma pastoralnih susreta u Lovranu, p. Marko Stipetić MSC, vicerektor bogoslovije u Rijeci i braća franjevci. Pjevanje je uzveličao Zbor župe BDM Karmelske „Lahor“ pod vodstvom maestre Daniele Marinović.

Na početku mise nazočnima se obratio gvardijan i domaćin fra Barbarić te Mirjana Rački, predsjednica Društva Gorana. Predvoditelj svete mise, mons. Svažić u propovijedi je objasnio razloge ovog okupljanja. „Mi, Gorani, odabrali smo ovo mjesto svoga okupljanja i molitve za sve žive i pokojne Gorane u rodnom kraju i izvan njega ne zato što je to ovdje lakše organizirati. Pravi je razlog ovog izbora naša iskrena i duboka ljubav i pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. Gorani su uvijek rado hodočastili Trsatskoj Gospi. No, oni svoju ljubav, pobožnost i zahvalnost prema svojoj Nebeskoj Majci svjedoče i gradnjom brojnih crkava, ka-

pela i kapelica na području svoga rodno kraja u vremenima iza nas. Prema crkvenom šematiizmu, radi se o tri župne crkve, te još 18 crkava ili kapela posvećenih Mariji.“

Govoreći o teškoj prošlosti Gorskog kotara spomenuo je najveći problem ovoga kraja, depulaciju. Brojni su uzroci, a najveći problem je starenje stanovništva, nemogućnost zaposlenja i odlazak mladih. Rješenje bi vjernici trebali pronaći u Marijinom primjeru, rekao je propovjednik. „Poput Marije otkrivati i vršiti volju Božju, to je i danas najbolje rješenje i u najtežim situacijama u životu svakog pojedinca i naroda, kao i čitavog čovječanstva.“

Nakon mise fra Barbarić je pozvao sve na paljenje druge adventske svijeće u klasturu Samostana, te je druženje Gorana nastavljeno u Hrvatskoj čitaonici Trsat.

PITAJ SVEĆENIKA

Poštovani, iza nas je *Molitvena osmina za jedinstvo kršćana*. Čemu ona teži te koje su to razlike u vjerskim uvjerenjima između katolika, protestanata i pravoslavaca? (čitatelj Tomislav)

ODGOVARA VLČ. MARIJAN BENKOVIĆ

Dragi Tomislave,

riječ je o molitvi svih kršćana za jedinstvo u duhu Isusove velikosvećeničke molitve „da svi budu jedno“. Biti u jedinstvu znači biti u jednoj Kristovoj Crkvi. Drugi vatikanski sabor nas uči da Kristova Crkva postoji u Katoličkoj Crkvi. Stoga pokret ekumenizma nastoji približavanju svih kršćanskih crkava s ciljem ostvarenja jedne Kristove crkve, uvažavajući i poštujući Isusovu volju o utemeljenju jedne Crkve.

Znamo koga je Isus postavio na čelo te jedne Crkve – apostola Petra te njegove nasljednike, tj. Isusove namjesnike na zemlji. Papa je temelj jedinstva Kristove crkve. Stoga, ne prihvaćanje papinog primata znači ne prihvaćanje crkvenog jedinstva. Poštovanje pape znači i poštovanje nauka crkvenoga Učiteljstva. Pravoslavna vjera ne priznaje papin primat.

Druga bitna točka razilaženja katolika i pravoslavaca jest nauka o izlaženju Duha Svetoga. Katolička vjera uči da Duh Sveti izlazi od Oca i Sina, dok Pravoslavna vjera ne priznaje tu činjenicu, nego priznaje samo izlaženje Duha Svetoga od Oca. Postoje i druge razlike i primjere oko nauke o sakramentima, čistilištu i marijanskim dogmama, no one nisu toliko bitne, dok su ove dvije jedne od najvažnijih. Što se tiče protestanata, oni odbacuju Predaju koja je sastavni dio Objave, tj. izvora vjere uz Sveto pismo te odbacuju autoritet crkvenog Učiteljstva u izlaganju nauka vjere. Protestanti ne prihvaćaju da je za spasenje potrebna naša suradnja, tj. djelovanje iz vjere, nego uče da je za spasenje potrebna samo vjera i Božja milost. Protestanti odbacuju zaređeno svećeništvo, a sakramenti su za njih uglavnom simboličke naravi, osim krštenja i ženidbe. Protestanti ne prihvaćaju čašenje blažene Djevice Marije, svetaca i anđela.

Tijekom povijesti razlike su se nastojale premostiti u više navrata, međutim jedinstvo u potpunosti nije zaživjelo.

ČOVJEK SAMO SRCEM DOBRO VIDI

SJEĆANJE NA FRA SERAFINA TRSATSKOG

Da se *samo srcem dobro vidi* ponovno se moglo otkriti u nedjelju 21. siječnja kada smo se prisjećali lika i djela fra Serafina Trsatskog povodom prve godišnjice smrti tog velikog svećenika, franjevca i čovjeka. Na inicijativu nekolicine njegovih bliskih suradnika i prijatelja te trsatskih franjevaca, organiziran je svojevrsni komemorativni skup u prostoru Aula Pape Ivana Pavla II., koja je bila njegov projekt.

Skup su umjetnički pratili fra Serafinovi najdraži i uvijek vjerni Zbor Svetišta Majke Božje Trsatske uz ravnanje Klaudije Kraljić koja je preuzela veliku brigu oko organizacije ovog događaja. Ovog se dana u Auli okupilo mnoštvo ljudi, od predstavnika crkvenih i svjetovnih vlasti do puka, mladih i starih. Nadbiskup Ivan Devčić istaknuo je kako je fra Serafin bio blizak mnogima, kako uglednicima i vlastima, tako puku i narodu.

Posebno je dojmljiv govor bio dr. fra Emanuela Hoška koji je sa fra Serafinom živio tridesetak godina i s kojim je imao poseban prijateljski odnos. Fra Emanuel je ponovno istaknuo kako je fra Serafin bio svećenik po uzoru na II. vatikanski koncil - onaj koji s ljudima surađuje i s kojima se susreće, ribari ne samo na pragu

crkve i u sakristiji, već i u kafiću. Dodao je da osim što je fra Serafin oblikovao trsatsko svetište u ono što danas baštinitimo, to je isto Svetište oblikovalo i njega samoga. Stoga, on uistinu ponosno brani naslov fra Serafin „Trsatski“.

Osobito je emotivan govor bio onaj profesorice Ane Pelčić - dugogodišnje suradnice i prijateljice fra Serafina Sabola te suradnice i čitačice u Svetištu Gospe Trsatske. Skup je okončan iznenađenjem kojeg su pripremili novinarka Ana Mušnjak te snimatelj i montažer Saša Ilijaš uz pomoć kolega s Kanala Ri i riječkog dopisništva RTL-a. Film je naslovljen *Čovjek samo srcem dobro vidi*, a na jasan način, sažeto i koncizno u nekoliko minuta ocrtava najvažnije karakteristike fra Serafinovog lika. Na taj način ovaj multimedijalni prikaz ostaje ne samo zarobljen u ovu godišnjicu, već uz njegovu monografiju postaje trajno i konkretno sjećanje na tog velikog čovjeka. Na najdostojanstveniji način godišnjica je doživjela svoj vrhunac i to euharistijskim slavljem u Svetištu Majke Milosti, a koju je predvodio fra Bernard Barbarić, gvardijan.

Filip Polegubić

Ono što smatram bitnim jest način na koji je prihvaćao svoju bolest i trpljenje. S povjerenjem u Boga i Božje milosrđe i s mislima na Majku Božju Trsatsku kojoj je posvetio čitav svoj život. To je na mene ostavilo jak dojam. Svojim je ponašanjem i riječima u tim trenucima dao snažno svjedočanstvo što znači biti kršćanin, vjerovati u život vječni i prihvaćati smrt u duhu svetoga Franje.

Prijateljstvo i suradnja s našim patrom

Pater Serafin je preminuo 21. siječnja 2017. godine na Trsatu u 71. godini života, 54. godini redovništva i 45. godini svećeništva. Nedugo nakon njegove smrti objavljena je knjiga *Fra Serafin Trsatski* koju su uredili Mirjana Grce i Ivica Tomić. U knjizi su sabrali tekstove pater Serafinovih suvremenika: subraće, nadbiskupa i biskupa, svećenika, vjernika laika koji se okupljaju u Svetištu Majke Božje Trsatske, članova Franjevačkog svjetovnog reda, Framasa, članova trsatskoga zbora, zatim političara, medijskih djelatnika, gospodarstvenika... Pišući o pater Serafinu svi su u svojim tekstovima otkrivali neku njegovu njima znanu karakternu osobinu, vrlinu koja ih se dojmila. Mnogo je napisano o pater Serafinu kao franjevcu čije je djelovanje bilo usmjereno prvenstveno služenju Bogu i Majci Milosti ovdje na Trsatu, a zatim i brojnim hodočasnicima koji su na Trsat dolazili. Mnogi su naglašavali i njegove organizacijske sposobnosti i sposobnost da pretoči u djelo svoje zamisli, drugi su isticali otvorenost prema svim ljudima dobre volje i neposredan pristup ljudima te pisali o prijateljstvu s pater Serafinom. Stoga je vrlo teško nešto novo reći ili napisati o pater Serafinu.

Pater Serafina sam poznavala cijeli svoj život. Prijateljvao je s mojim roditeljima i često navraćao k nama. Moj brat, sestra i ja voljeli smo ga zbog vedra duha i dobrog raspoloženja koje je donosio sa sobom. Smatrali smo ga djelom naše obitelji, a on se prema nama tako doista i odnosio. Često bi u razgovorima s nama

obrazlagao svoje ideje i planove i smišljao načine njihove realizacije. Radovali smo se svakom njegovom pothvatu i podupirali ga koliko smo mogli. Kada nas je uključio kao suradnike u svoje projekte, spremno smo to prihvatili. Na nas je mogao računati. Pater Serafin je to cijenio. Uvijek sam imala dojam da je imao povjerenja u sve svoje suradnike, bez obzira na njihovu dob, obrazovanje ili posao koji im je bio povjeren.

S pater Serafinom je bilo lijepo surađivati. Zauvijek će mi u sjećanju ostati rad u Tajništvu Odbora za doček pape Ivana Pavla II. u Rijeci ili sudjelovanje u organizaciji hodočašća u Loretto. Svi pater Serafinovi suradnici znaju da je svoje projekte detaljno planirao mjesecima unaprijed pa je zato očekivao da i povjereni im zadaci, ma kako neznatni bili, budu obavljani što prije. Cijenio je točnost i dobro obavljene posao. Znao je motivirati ljude, ali i pohvaliti ih. Oko njega se uvijek širilo pozitivno ozračje i dobro raspoloženje.

Pred kraj pater Serafinova života družili smo se vrlo često. I kada je postao svjestan težine svoje bolesti, nije govorio o njoj i nije se previše tužio. Zapravo uopće nismo razgovarali o bolesti. I tada je planirao projekte i brinuo se o provedbi započetih. Osobito mu je bilo stalo do organizacije obilježavanja 650. obljetnice čudotvorne slike Majke Božje Trsatske, a iskreno se radovao i tekstovima koji su uvršteni u knjigu posvećenu njemu.

Ana Pelčić

Vlč. Alojzije Kukec - primjer kako se prihvaća život i trpljenje

“Mnogima si pomogao da budu bolji, da otkriju istinsku dubinu čovječnosti, da budu više ljudi i kršćani”, rekao je nadbiskup Devčić.

U 81. godini života i 52. godini misništva u riječkom hospiciju „Marija Krucifiksa Kozulić“ blago u Gospodinu 21. prosinca 2017. preminuo je svećenik Riječke nadbiskupije i umirovljeni župnik vlč. Alojzije Kukec. Ispraćaj tijela pokojnika bio je u petak 22. prosinca u kapeli Bogoslovnog sjemeništa u Rijeci, a pogreb u subotu 23. prosinca u župi rođenja u Lukaču.

O crticama iz života 'ličkog popa' - kako su ga mnogi zvali - govorio je ravnatelj Svećeničkog doma u Rijeci mons. Nikola Uravić, dok je prigodnu propovijed uputio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić. Podsjetio je na život pun trpljenja vlč. Kukeca, patnju koja ga je pratila od djetinjstva do smrti. „Patnja je njega i njegovu majku i dvojicu braće pohodila već u njegovu ranom djetinjstvu, kada je obitelj izgubila iznenada oca te se majka morala sama brinuti o troje malodobne djece, od kojih je Marijan bio najstariji. Ali da ga je Gospodin želio posebno pridružiti svome križu, postalo je očito tijekom 1971. godine kada liječnici u Rimu, gdje je studirao, nisu mogli sa sigurnošću dijagnosticirati bolest koja ga je pogodila, zbog čega su ga sjemenišni poglavari poslali u München, gdje su tamošnji liječnici otkrili da boluje od multiple skleroze.“

Iste godine, za vrijeme ljetnih praznika došao je u Rijeku i riječko-senjski nadbiskup mons. Viktor Burić poslao ga je na dodatne pretrage koje su samo potvrdile dijagnozu njemačkih liječnika. No, unatoč bolesti vlč. Kukec nikada se nije žalio, rekao je mons. Devčić. „Obično je na upit kako je, odgovarao: 'Bolje ne može!' Time je želio reći ne da mu je izvrsno, nego da mu u stanju u kakvom se nalazi bolje ne može biti. Iako teško bolestan, radio je dok je god mogao. A kad ga je bolest potpuno oborila u krevet i kolica, strpljivo ju je podnosio potpomognut posebno od časne sestre Flavije i drugih sestara koje su tijekom Marijanove bolesti služile u Bogoslovnom sjemeništu, kao i od samih bogoslova koji su znali istinski cijeniti njegovo trpljenje i biti mu blizu u njegovim potrebama.“ Nadbiskup je u nastavku zahvalio svima koji su godinama bili uz njega: časnim sestrama Družbe Presvetog Srca Isusova, upravi Svećeničkog doma, ravnateljstvu Bogoslovnog sjemeništa, ravnateljici č. s. Danieli i ostalom osoblju Hospicija, kao i liječničkom i bolničkom osoblju u Kliničkom bolničkom centru Rijeka.

I kad više nije mogao aktivno sudjelovati u životu naše nadbiskupije, Marijan se živo zanimao za sve što radimo i poduzimamo. Kad bi došao k njemu s kakvom malodušnošću i obeshrabrenošću, on bi me uvijek znao uputiti na Onoga u kojeg se trebamo ugledati i koji može pomoći, tj. na našeg Gospodina, kazao je nadbiskup. „Dok je mogao aktivno djelovati, doprinio je našoj nadbiskupiji i radom i trpljenjem, jer je cijelog svog svećeničkog života bolovao, a to znači da je i kao bolestan radio. A kad nije mogao više aktivno djelovati, prikazivao je za sve nas koji podnosimo teret 'dana i žege' svoje molitve i osobito svoje boli, svoju samoću, svoju potpunu ovisnost o ljubavi i milosrđu drugih ljudi.“

Zaključujući propovijed mons. Devčić je izrazio zahvalnost vlč. Kukecu na primjeru kako se kao čovjek, kršćanin i svećenik prihvaća život i trpljenje. „Mnogima si pomogao da budu bolji, da otkriju istinsku dubinu čovječnosti, da budu više ljudi i kršćani. Sigurno je plod tvog trpljenja i tvojih molitava i naš Hospicij, koji smo otvorili prije četiri godine upravo s prisposodobom o Milosrdnom Samaritancu. Kao što se on zaustavio vidjevši pokraj puta izranjenog čovjeka te ga je doveo u gostinjac, a latinski to znači 'hospicij', da mu ondje o njegovu trošku pomognu, tako su i tebe, dragi Marijane, tvoji prijatelji smjestili u posljednjim danima tvoga života u naš Hospicij, da u njemu, okružen brigom i ljubavlju dobrih ljudi koji ondje rade, čuješ Gospodinov poziv: 'Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti' (Mt 11, 28). Da, dragi Marijane, uživaj sada u Gospodnjem počinku, a mi ćemo te se sa zahvalnošću i ljubavlju nositi u svojim srcima i sjećati te se u molitvama.“

Helena Anušić

Vlč. Alojzije Kukec rođen je 26.01.1937. u župi Lukač. Zaređen je za svećenika Riječko-senjske biskupije 26.06.1966. Veći dio svećeničke službe proveo je u Ličkom Osiku. Obnovio je crkvu i župni stan. Na prvoj crti bojišta u Ličkom Osiku od 1991. do 1994. osjetio je svu strahotu ratne agresije. Godine 1994. preuzeo je župu Selce gdje je dočekaio mirovinu. Dane mirovine provodio je u Svećeničkom domu u Rijeci. Zdravlje mu se pogoršavalo zadnjih godina, te je premješten u hospicij gdje je i preminuo 21. prosinca 2017. u 21 sat.

6.000 SVIJEĆA BETLEHEMSKOG SVJETLA

Katolički skauti ove su godine podijelili više od 6.000 svijeća Betlehenskog svjetla, obišli stotine župa na misama zornicama, predali svjetlo hrvatskim biskupima, prihvatilištima za beskućnike, samostanima, dječjim vrtićima, a sve to zorno svjedoči snagu Zdruga katoličkih skauta Hrvatske.

Iduće godine, uz neizostavnu podršku biskupa na čemu im katolički skauti neizmjerljivo zahvaljuju, plan je obići s Betlehenskim svjetlom baš svaku župu naše Domovine. Neka nam Bog i naša nebeska Majka budu na pomoći, ističu katolički skauti Hrvatske.

Nacionalni predsjednik katoličkih skauta, riječki vjeroučitelj Marin Miletić napisao je i prigodno razmišljanje o Betlehenskom svjetlu koje je bilo čitano u (nad)biskupijskim združenjima:

Evo tebe, Betlehensko svjetlo. Evo Tebe, Svjetlo Isusovo. Dolaziš nam rasvijetliti tame naših srca. Dolaziš nam pokazati put, istinu i život. Evo Tebe, Betlehensko svjetlo. I ove godine kucaš na vrata naših srca moleći da te pustimo u te naše stanove nutrina. Da i u našem životu sve činiš novo. Dođi, Svjetlo, rasvijetli nam puteve kojima hodamo. Pomozi nam prepoznati laži umotane u najsajnije omote koji nas katkada obmane. Pomozi nam, Betlehensko svjetlo, da ljubimo istinu. Da se zla klonimo, dobru da se priklanjamo. Svijetli jako, jako i snažno.

Učini da tvoj sjaj odagna sjene koje su se nadvile nad našu Domovinu. Potakni naše političare da više ljube narod koji ih izabra na tako časnu i odgovornu dužnost. Neka svi oni koji imaju moć donositi odluke, čine to uz Svjetlo i na Svjetlu. Neka živa Crkva bude Crkva Svjetla, Crkva radosti, jer eto, Svjetlo ju je htjelo, Svjetlo ju je očuvalo kroz sva stoljeća, Svjetlo će ju dovesti do konačnog ispunjenja u onaj dan kada Svjetlo obasja cijelu Zemlju. Učini,

Svjetlo, da postanemo zemlja radosnih ljudi koji će znati u malim stvarima prepoznati veličinu tvoje ljubavi.

Dođi, Betlehensko svjetlo, dođi u svaki naš dom, u svaku našu obitelj i blagoslovi ju blagoslovom mira. Mira kojega može dati samo onaj koji je istinski mir i ljubav sama – Isus Krist. Tražimo Te, Svjetlo i molimo za Tebe. Vapimo za darovima koje nam donosiš i tako nesebično pružaš. Posebno te molimo, Svjetlo, dotakni srca svih onih koji će i ove posebne dane biti osamljeni, zakrili sjajnim svojim plaštem ljubavi sve one bolesne, žalosne i ranjene. Tebi, Svjetlo, je sve moguće. Oprosti nama malenima vjerom što se više ne pouzdismo u Tebe, Svjetlo. I daj da nadolazećim malim Isusom i u nama se rodi plamen Njegove ljubavi upaljen Svjetlom. Daj da gorimo. Da se ne bojimo izgoriti za smisao. Kada izgorimo, onda nestanemo, a tek kada nestanemo ćemo u Svjetlu Isusa, istinski – nastati. Daj Svjetlo, da tako i bude.

DOČEK BETLEHEMSKOG SVJETLA

„Svečano te čekamo Betlehensko svjetlo“, pjevali su mališani iz župnog zbora Gospe Lurdske na riječkoj Žabici i pjesmom najavili događaj kojega su svi u kapucinskoj crkvi s nestrpljenjem iščekivali - dolazak Betlehenskog svjetla. Njega su iz Beča u Rijeku donijeli članovi Zdruga katoličkih skauta Riječke nadbiskupije i zajedno sa članovima Saveza izviđača Hrvatske u nedjelju 17. prosinca predali riječkom nadbiskupu mons. dr. Ivanu Devčiću.

„Radujemo se jer Isus svojim svjetlom, osvjetljava tamu našeg srca i svijeta.“ - rekao je nadbiskup. „Tamu naših srca uzrokuju grijesi, sebičnost, prezir i još puno toga. Bez svjetla u svakodnevnom životu gubimo orijentaciju, a bez svjetla u srcu smisao života. Stoga budimo svjetlonoše, oni koji će donositi Isusovo svjetlo. Budimo solidarni i u svakom čovjeku prepoznamo bližnjega“, poručio je nadbiskup Devčić.

Tradicionalno, nakon dolaska Betlehenskog svjetla održana je 17. smotra dječjih župnih zborova Riječke nadbiskupije. Smotra je nastala prije 17 godina povodom biskupskog posvećenja mons. dr. Devčića, te su prije početka drugog dijela programa djeca riječkom nadbiskupu uputila glazbenu čestitku i predala buket cvijeća. Nastupilo je deset dječjih zborova: Gospe Lurdske - Rijeka, „Ljiljani“ - O. Š. Turnić, Katoličke osnovne škole „Josip Pavličić“, sv. Romualda i Svih Svetih - Kozala, „Tantum quantum“, župe Presvetog Srca Isusova - Zamet, dječji zbor iz Delničkog dekanata (Čabar, Plešće, Prezid i Tršće), sv. Franje Asiškoga - Pehlin, sv. Ane - Volosko, „Nebeske iskrice“ župe sv. Matej - Viškovo te sv. Franje - Kukuljanovo i Presvetog Srca Isusova – Škrlevo.

H. A.